Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 227 | Łódź, Czwartek, 4 Października 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, כ״ה תשרי תרצ״ה | № 227

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

א דאקטאר אין דער פערזיכערונגס-אנשטאלט
זאל געוועהלט ווערען אויף 2 יאהר דורך 1,500 פערזיכערטע

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש)

גרויס פערביטערונג האָט אַרויסגערופען אין די היגע מעדיצינישע קרייזען דער געפּלאַנטער ערשטער פונקט פונ׳ם היילונגס-סיסטעם אין דער סאָציאַלער פערזיכערונגס-אַנשטאַלט. לויט דעם דאָזיגען פונקט ווערט פאָראויסגעזעהען דאָס סקאַסירען פון אַמבולאַטאָריע-היילונג און דאָס איבערווייזען זי אין די הענד פון נישט-ספּעציאַליסטען, אַזויגערופענע דאָקטוירים-„אמניבוסען".

די דאָזיגע דאָקטוירים, וועלכע וועלען בלייבען צו דער דיספּאָזיציע פון דער סאָציאַלער פערזיכערונגס-אַנשטאַלט, זאָלען דאַרפען בעקומען פריהער 1,500 שטימען פון די פערזיכערטע, און דאַן וועלען זיי אויסגעקליבען ווערען צו דער ארבייט אויף 2 יאָהר. די דאָזיגע דאָקטוירים וועלען אָננעהמען די חולאים אין זייערע פּריוואַט-קאַבינעטען.

אינטערווענץ פון פוילישען געזאַנדטען
ביים טשעכישען אויסערן-מיניסטער

פּראַג, 3 (ספּ. טעל.)

דער פּוילישער געזאַנדטער אין פּראַג, ד״ר גזשיבאָווסקי האָט היינט אינטערווענירט ביים טשעכישען אויסערן-מיניסטער בענעש וועגען די אַרעסטירטע און גערייניגטע פּוילישע בירגער אין משעכיש-טשיעשין. אין רעזולטאַט פון דער אינטערווענץ ווערען די אַלע אַרעסטירטע פּוילישע בירגער תיכף בעפרייט, און די אויספאָרשונג וועט ווייטער נאָרמאַל געפיהרט ווערען.

פונאנדערגעלאזט די פארלא-מענט-סעסיע אין עסטלאנד

טאַלין, 3. (ספּ. טעל.) דער פּרעמיער, מיניסטער איינבונד, האָט איבערגעגעבען דעם פּרעזעס פון פּאַרלאַמענט אַ בריף פונ׳ם עסטאָנישען פּרעזידענט וועגען פונאַנדערלאָזען פון דער אויסערארדענטליכער פּאַרלאַמענט-סעסיע.

אין דעם דאָזיגען בריף ווערט אונטערגעשטראָכען, אַז מחמת די שטימונגען, וואָס הערשען אין פּאַרלאַמענט, איז די צוזאַמענאַרבייט פון דעם לעצטען מיט דער רעגירונג — אוממעגליך.

ארויסגעגנב׳עט 10 באלאנען
מיט א געפעהרליכען גאז אין אמעריקא

וואַשינגטאָן, 3. (ספּ. טעל.) פון די אַמעריקאַנער „רעמינגטאָן אַרמס קאָמפּ." האָבען גנבים אַרויסגעגנבעט 10 באַלאָנען מיט געפעהרליכען אויפּרייס-גאַז. דער גאַז איז אַזאַ שטאַרקער, אַז ער איז אימשטאַנד חרוב צו מאַכען צעהנדליגער הייזער-בלאָקען. מען טאָר איהם נישט פיהרען מיט קיין שום קאָמוניקאַציע-מיטעל אָ חוץ אויף שיפלען, ווייל דער קלענסטער שטויס קאָן גורם זיין אַן אויפרייס.

די אויפרעגונג ביי דער בעפעלקערונג איז אומגעהויער גרויס. מען האָט מורא, אַז די גנבים וועלען זיך נישט קאָנען בעגעהען מיט די גאַז-באַלאָנען און עס וועט דעריבער קומען צו אַ מורא׳דיגער קאַטאַסטראָפע.

די מאַכט האָט זיך געווענדעט דורך אַלע צייטונגען און ראַדיאָ-סטאַנציעס צו די גנבים, אַז זיי זאָלען נישט אַריינוואַרפען דעם גאַז אין וואַסער, ווייל דאָס קאָן אויך פאַראורזאַכען אַ שרעקליכע קאַטאַסטראָפע.

ענגלישער פונט האלט אין איין פאלען, גאלד שטייגט

לאָנדאָן, 3. (ספּ. טעל.) צוליב׳ן כסדר׳דיגען פאַלען פון ענגלישען פונט, האָט זיך דער פּרייז פון גאָלד געהויבען ביז איבער 142 שילינג פאַר אַן אונציע. אין די ענגלישע בערזען-קרייזען האַלט מען, אַז דער פונט וועט נאָך היבשע וואָך ווייטער פאַלען ביז ער וועט דערגרייכען דעם קורס פון 4 דאָלאַר מיט 86 סענט פאַר׳ן פונט. דערביי וועט עס אָבער נישט בלייבען, ווייל מען איז זיכער, אַז רוזוועלט וועט נאָך ווייטער וואַרפען דעם דאָלאַר און דעריבער וועט אין דערזעלבער פּראָפּאָרציע אויך פאַלען דער פונט.

די פראנצויזישע פרעסע וועגען דעם איבערברוך אין דער פוילישער פאליטיק

פּאַריז, 3. (ספּ. טעל.) די פראַנצויזישע פּרעסע בעצייכענט די פיבער־האַפטע פּאָליטישע טעטיגקייט פון פּוילען אַלס פּויליש-אונגאַרישע פעסטיגונג געגען איראָפּא. די צייטונגען האַלטען, אַז רומעניען וועט נישט מסכים זיין צו דער פּאָליטיק פון פּוילען. דער פעלקער-בונד — שרייבען די צייטונגען — האָט נישט אָנגענומען קיין שריט געגען דער פּאָליטיק פון פּוילען, ווייל ער איז בעשעפטיגט מיט׳ן באַהאַנדלען פּלעביסציט אין סאַאַר-געביט. דער איבערברוך אין דער פּוילישער פּאָליטיק איז אָבער אַן אָנזאָג פון שווערע צייטען פאַר איראָפּע.

א ווינער „סוואי דא סוועגא"...

ווין, 3 (ספּ. טעל.)

מיט עטליכע טעג צוריק איז אַרעסטירט געוואָרען דער פּאָליציי-קאָמיסאַר, ד״ר זאַנליימנער, וועלכען עס ווערט פאָרגעוואָרפען, אַז ער האָט פאַרראַטען עטליכע געהיימנישען צו די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען. זאַנליימנער פלעגט נעמליך אַרויסשיקען ידיעות קיין דייטשלאַנד, בעדינענדיג זיך דערביי מיט אַ געהיימען שליסעל. בזה האופן האָט די דייטשע מאַכט, ווי אויך די דייטשע פּרעסע געקאָנט זעהר פריה פערעפענטליכען אינפאָרמאַציעס וועגען די געשעהענישען אין עסטרייך. זאַנליימנער פלעגט דערפאַר בעקומען גרויסע האָנאָראַרען, וועלכע ער פלעגט לאַקירען אין די ווינער בענק. דער פערעטער איז אַרעסטירט געוואָרען צוזאַמען מיט זיין פרוי, שוועסטער און אַ געוויסען קאַנצעלאַריע-בעאַמטען פון דער פּאָליציי-דירעקציע.

ווינער ראטשילד פערקויפט זיין פאלאץ
צוליב די שווערע שטייער-לאסטען

ווין, 3. (יט״א טעלעגראַפיש) דער מיט-גליד פון „ראָטשילד-הויז", באַראָן אויגען ראָט-שילד האָט אויסגעשטעלט צום פערקויף זיין פּאַלאַץ אויף דער פּרינץ אויגען-שטראַסע צוזאַמען מיט דער גאַנצער וואונדערבאַרער לוקסוס-איינריכטונג. דער פּאַלאַץ איז דער שענסטער פון ווין.

דער באַראָן איז צוליב די שווערע שטייער-לאַסטען געצוואונגען געווען צו פערקויפען דעם פּאַלאַץ און צו ליקווידירען אַלע זיינע געשעפטען. ער בעדאַרף וויען און ציהט זיך איבער קיין פּאַריז.

7.50 זל. טעגליך — אטוואצק — קלימאַטישע וואַלד-סטאַציע — 7.50 זל. טעגליך

Sanatorjum D-ra med. W. PRZYGODY

לונגען-אפטיילונג: ס׳ווערען געהיילט לונגען-קראַנקע לויט די נייעסטע מעטאָדען.

כירורגישע אבטיילונג: עס ווערען געמאַכט: אָדמע, איבער-ברעכונג פון פּערוואַקסונגען, דורכשניידען פונ׳ם נערוו א. ז. וו.

ספעציעלער פאוויליאן: ריטשאַלט-פּרייזען צוגעפאַסט צו דער איצ-טיגער קריזיס - צייט נעמען אַרום: פולע אויסהאַלטונג, מעדיצין, אויפזיכט, רענטגען, אַנאַליזען א. אַ.

כשר׳ע קיך! געשמאַקע כשר׳ע קיך. כשר׳ע קיך!

פאר רעקאנוואלעסצענטען זארגפעלטיגע אויפזיכט.

נאָך לאַנגע שווערע ליידען איז מאָנטאַג דעם 1-טען אָקטאָבער 1934 (שמיני עצרת) געשטאָרבען און דינסטאַג דעם 2-טען אָקטאָבער (שמחת-תורה) צו קבורה געקומען מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע און אונפערגעסליכע מוטער, שוויגערמוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאַנטע אין עלטער פון 57 יאָהר

נ״ע **שרה** אשת ר׳ ישראל נ״י **פרידוואלד**

(געבוירען אורבאַך) (געוואוינט פּילסודסקיעגא 6)

וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער.

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע

ווארבונג!

אַזוי ווי ס׳האָבען זיך בעוויזען אין אומלויף וועקסלען מיט אונזער זשיראָ, נאָך וועלכער עס פיגורירען נאָך זשיראָס פון ק. הימעל און משה אַנקערמאַן, ערקלערען מיר, דאָס דער אונטערשריפט פון אונזער פּראָקורענט ב. ברייטבאַרט אונטערן סטעמפּעל „p. p-a M. Brajtbart" איז געפעלשט און וואָרענען פאַר אָננעהמען אַזעלכע וועקסלען.

פירמאַ M. BRAJTBART

Łódź, Pl. Wolności 8.

4139

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער ליבען ברודער און שוואָגער **ישראל פרידוואלד** צוליב׳ן טויט פון זיין אונפערגעסליכער פרוי **שרה** נ״ע

זאָל געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

ברודער דניאל און שוועגערין מלכה פרידוואלד

ביליד.

מיט גרויס צער דריק איך אויס מיין ביילייד דער פאַמי-ליע פעלטא צוליבען פריהצייטיגען טויט פון זייער ליבען מאַן און פאָטער

משה ע״ה

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים. יוסף פריימאַן

לעכער ווערען אויסגענעמט ביי ג. נאַרדמאַן שרודמיעסקאַ 8.

פאר גאלד, ביזשוטעריע און לאמבארד-סוויטעס צאָהלט די העכסטע פּרייזען אליזאר פיאלקא פיעטריקאווער 7.

כעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום מ. שאץ לאדז, פעטריקאווער 37. פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, אא.

Dr. L. FALK

ספּעצ. ארצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען

Nawrot 7, tel. 128-07.

עמפּפאַנגט פון 10–12 און פון 5–7 נ״מ

Dr. med. Leon Familier

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

האָט זיך איבערגעצויגען אויף 6. שערפּיען 37 (בענעדיקטאַ)

נעהמט אָן פון 5–7 נאָכמ.

Dr. Wajnberg

ספּעצ. פון לונגע, הארץ און סקלעראָזי-קראַנקהייטען

וואוינט יעצט פּיעטריקאווער 145

טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אוו.

צום קומענדיגען סעזאָן שיך די לעצטע מאָדעלען עמפּפעהלט

A. Ogórek

Łódź, Zawadzka 11.

בעמ.: אַ ספּעציעלע אַבטיילונג פון מענער-שיך.

סכנה פון אַן אַלגעמיינעם שטרייק אין אמעריקא

ניו-יאָרק, 3. (ספּ. טעל.) פון וואשינגטאָן איז מען מודיע, אַז דער פאָרזיצער פון די אַמעריקאנישע פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, גרין, האָט אָפּגעוואָרפען דעם פאָרשלאָג וועגען אַ יערטשאַפטליכען אַרביטראַזש, וואָס איז פאָרגעלייגט געוואָרען דורכ'ן פּרעזידענט רוזוועלט.

צוליב דעם איז אמעריקע ווידער בעדראָהט פון אַן אַלגעמיינעם שטרייק.

גרינס בעשלוס האָט אַרויסגערופען אין די ווירטשאַפטליכע קרייזען אַן ערנסטע בעאומרוהיגונג.

מאַקדאָנאַלד קומט היינט צוריק קיין לאָנדאָן

לאָנדאָן, 3 (ספּ. טעל.)

היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון בריטישען קאַבינעט וועגען די ענגליש-דייטשע צאָהלונגס-אונטערהאַנדלונגען. דעם פאָרזיץ האָט צום לעצטען מאָל געפיהרט דער וויצע-פּרעמיער באַלדווין. מאָרגען, דאָנערשטאָג קומט שוין צוריק קיין לאָנדאָן דער פּרעמיער מאַקדאָנאַלד. דער פּרעמיער איז געווען מחוץ לאָנדאָן 3 חדשים.

די אַנטי-מיליטאַריסטישע אַקציע אין פראַנקרייך

פּאַריז, 3 (ספּ. טעל.)

אין פראַנקרייך פיהרט לעצטענס דער סאָציאַליסטיש-קאָמוניסטישער איינהייטס-פראָנט אַ גרויסע אַנטי-מיליטאַריסטישע אַקציע צווישען די רעקרוטען.

„עקאָ דע פּאַרי" דריקט אויס די מיינונג, אַז די דאָזיגע אַקציע ווערט פינאַנסירט דורך דייטשלאַנד, ווייל ראַטען-רוסלאַנד קאָן דאָך נישט זיין איצט פעראינטערעסירט אָפּצושוואַכען מיליטעריש פראַנקרייך, מיט וועמען זי איז פאַרבונדען געגען דייטשלאַנד.

נאַפּאָלעאָן להבדיל...

פּאַריז, 3 (ספּ. טעל.)

„פּאַריזער טאָגעבלאַט" ברענגט אַ סענסאַציאָנעלע מעלדונג, אַז היטלער האָט בדעה חתונה צו האָבען מיט אַ פּרינצעסין פון די האַבסבורגער הערצאָגען, וועלכע זענען געווען די ערשטע אַריסטאָקראַטען, וואָס האָבען זיך דערנעהנטערט צו די היטלעריסטען. דורך דעם דאָזיגען יחוס-שידוך וויל היטלער זיך קרוינען פריהער אַלס „הערצאָג פון אַלע דייטשען" און שפּעטער — אַלס קייזער.

ווי מען גיט איבער, רעדט היטלער לעצטענס צווישען זיינע מקורבים זעהר פיל וועגען נאַפּאָלעאָנ'ען. וועמען ער שטעלט זיך פאַר אַ מוסטער. היטלער וויל אונבעדינגט שפּילען די ראָלע אין דער געשיכטע ווי נאַפּאָלעאָן.

דער עסטרייכישער פּרעזידענט האָט געזאָלט אומגעבראַכט ווערען צוזאַמען מיט דאָלפוס'ן

ווין, 3 (ספּ. טעל.)

די צייטונג „נ. וועלטבלאַט" ברענגט היינט אַ סענסאַציאָנעלע ידיעה, אַז בעת'ן היטלעריסטישען פּוטש אין ווין איז אויך געפּלאַנט געוואָרען אַן אַטענטאַט אויפ'ן עסטרייכישען פּרעזידענט מיקלאַס, וועלכער האָט געזאָלט געצוואונגען ווערען צו בעשטימען דעם היטלעריסט רענטעלען אַלס קאַנצלער אויפ'ן אָרט פון דאָלפוס'ן.

דיזעלבע צייטונג מעלדעט, אַז מאָן פּאַפּענ'ס מיסיע בעשטעהט דערין, אַז ער זאָל פון איין זייט מאַכען אַן אַנשטעל ווי ער וואָלט געוואָלט איינשטעלען פריינדליכע בעציהונגען צווישען דייטשלאַנד און עסטרייך און פון דער צווייטער זייט זאָל ער ווייטער צוגרייטען דעם באָדען, אַז די היטלעריסטען זאָלען איבערנעהמען די מאַכט אין עסטרייך.

פאָן פּאַפּען געפינט זיך איצט, ווי בעקאַנט, אין בודאַפּעשט. ווי מען גיט איבער, אונטערהאַנדעלט ער דאָרט, צווישען אַנדערען מיט דער אונגאַרישער רעגירונג, אַז אונגאַרן זאָל נישט דערלאָזען צוריקשטעלען די האַבסבורגער מאָנאַרכיע אין עסטרייך, ווייל אין אַזאַ פאַל וואָלט אויך געוואָרען אַקטועל די פראַגע וועגען צוריקשטעלען די האָהענצאָלערן-דינאַסטיע אין דייטשלאַנד.

51 קרבנות פון דער באַהן-קאַטאַסטראָפע הינטער קראָקע

קראָקע, 3. (טעלעפאָניש) די באַהן-קאַטאַסטראָפע הינטער קראָקע האָט געמאַכט אַ שווערען רושם אין גאַנצען לאַנד. עס ווייזט זיך אַרויס, אַז די צאָהל פון די קרבנות איז פיל גרעסער, ווי מען האָט אָנגעגעבען אין די ערשטע מינוטען. עס זענען געווען 51 קרבנות, 10 טויטע.

די סיבה פון דער קאַטאַסטראָפע איז געווען אַ שטאַרקער נעפּעל, וואָס האָט געשטערט די מאַשיניסטען זיך צו אָריענטירען. דורך אַ טעות איז דער וויענער שנעל-צוג בעלאָזט געוואָרען אין גאַנג אויף דער זעלבער ליניע, וואו עס איז געשטאַנען דער צווייטער שנעל-צוג, וואָס קומט צווישען גדיניאַ און לעמבערג. דער רעזולטאַט פון דעם צוזאַמענשטויס איז געווען, אַז 5 וואַגאָנען זענען צעשמעטערט געוואָרען און אונטער די זעלבע אומגעקומען און פערוואונדעט געוואָרען 51 פּאַסאַזשירען.

אויפ'ן אָרט פון דער קאַטאַסטראָפע איז אַראָפּגעקומען אַ גרעסערע אַבטיילונג אַרבייטער, וועלכע פערנעהמען זיך מיט בעזייטיגען די צעשמעטערטע וואַגאָנען, מען רעכענט, אַז הינטער די דאָזיגע חורבות געפינען זיך נאָך קרבנות.

דער רעגירונגס-קריזיס אין שפּאַניען

פּאַריז, 3. (ספּ. טעל.) פון מאַדריד איז מען מודיע, אַז דער פּרעזידענט זאַמאָראַ האָט אונטערגעפירט די מיסיע פון בילדען אַ נייע רעגירונג דעם אָנפיהרער פון די ראַדיקאַלען, דעם געוו. פּרעמיער לערו, וועלכער האָט תיכף פערפיהרט געשפּרעכען מיט די אָנפיהרער פון די פּאָליטישע פּאַרטייען.

דער בעכטיגער טאָג איז אַדורך אין מאַדריד רוהיג. די מאַכט האָט אָנגעווענדעט ווייטגייענדע פּאָרזיכטס-מיטלען.

מאַדריד, 3. (ספּ. טעל.) אַלע צייטונגען מיט'ן אויסנאַהם פון'ם „על סאָציאַליסטאַ" האַלטען, אַז עס זענען דאָ צוויי אויסגאַנגען פון דעם איצטיגען קריזיס: אָדער בילדען אַ רעגירונג, וואָס זאָל זיך שטיצען אויף דער מעהרהייט, אָדער — דאָס פונאַנדערלאָזען די קאָרטעזען.

שרעקליכער דאָפּעל-מאָרד אין טשענסטאָכאָוו

טשענסטאָכאָוו, 3 (טעלעפאָניש)

אין דער וואוינונג פונ'ם היגען פריזיער לודוויק מיטלער אויף פּילסודסקיעגאָ 5 האָט מען געפונען 2 געשאָכטענע מיט אַ ראַזיר-מעסער: די 38-יעהריגע דינסט מאַריאַנאַ ליבערד און די 12-יעהריגע שוועסטערן-טאָכטער פונ'ם פריזיער, פראַניע ראָזענוואַלד.

די מערדער זענען נאָך נישט ענטדעקט געוואָרען.

ערשטע זיצונג פון דעם נייעם רומענישען קאַבינעט

בוקאַרעשט, 3 (ספּ. טעל.)

היינט בייטאָג איז פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פונ'ם נייעם קאַבינעט, אויף וועלכער דער פּרעמיער טאַטאַרעסקו האָט פאָרגעשטעלט די אַלגעמיינע פּאָליטישע סיטואַציע און דעם רעגירונגס-פּראָגראַם.

ווי מען גיט איבער, האָט דער מיניסטאָרען-ראַט אָנגענומען אַ פּראָיעקט צו פערקלענערען די צאָהל מלוכה-פונקציאָנערען און אָפּצולייגען ביז'ן 15 נאָוועמבער די פּאַרלאַמענט-סעסיע.

דייטשע פּראָפּאַגאַנדע-שלוחים אין וואַרשא

וואַרשא, 3 (טעלעפאָניש)

היינט זענען אויף אַן אַעראָפּלאַן געקומען צופליהען פון בערלין קיין וואַרשא צוויי הויכע בעאַמטע פונ'ם דייטשען פּראָפּאַגאַנדע-מיניסטעריום: ד"ר יאהנקע און מייער-היירעהאַגען, וועלכע וועלען דאָ אַדורכפיהרען געשפּרעכען מיט פאָרשטייער פון דער פּרעסע-אָפּטיילונג ביים אויסערן-מיניסטעריום.

10 יודישע ראַטמענער
זאָלען נאָמינירט ווערען אין דער וואַרשאַוער שטאָט-פערוואַלטונג

וואַרשאַ, 3 (טעלעפאָניש)

ווי מען גיט איבער, וועלען צווישען די נאָמינירטע 36 ראַטמענער, אַלס ביירעט צו דער שטאָט-פערוואַלטונג, זיך געפינען 10 יודען. דער שטאָט-פּרעזידענט וויל אָבער נישט, אַז צווישען די נאָמינירטע זאָלען זיך געפינען פריהעריגע לאַווניקעס אָדער ראַטמענער.

די ווירטשאַפטליכע אָרגאַניזאַציעס האָבען שוין בעקומען צוגעשיקט אַ מעלדונג וועגען צושטעלען קאַנדידאַטען אויף ראַטמענער.

עסטרייכישע פּובליקאַציע
וועגען דעם בלוטיגען פּוטש דעם 25 יולי ה. י.

ווין, 3 (ספּ. טעל.)

היינט איז דערשינען אַן אָפיציעלע עסטרייכישע פּובליקאַציע וועגען דעם נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישען פּוטש, דעם 25 יולי ה. י.

אין דער דאָזיגער פּובליקאַציע ווערט צ. א. דערוויזען, אַז דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליזם האָט זיך ענטוויקעלט אין עסטרייך נאָר אַ דאַנק דער געלד- און הילפס-פּראָפּאַגאַנדע פון דייטשלאַנד.

פאָן-פּאַפּען אין ווין

ווין, 3 (ספּ. טעל.)

דער דייטשער געזאַנדטער פאָן-פּאַפּען איז היינט בייטאָג אָנגעקומען קיין ווין.

קאָמיסאַר ליטווינאָוו צוריק אין מאָסקווע

מאָסקווע, 3 (ספּ. טעל.)

עס איז צוריקגעקומען קיין מאָסקווע דער קאָמיסאַר ליטווינאָוו. אויפ'ן וואָקזאַל האָבען איהם מקבל פנים געווען הויכע בעאַמטע מיט'ן וויצע-קאָמיסאַר קרעסטינסקי בראש.

דער רעוויזיאָניסטישער מעמאָריאַל וועגען סאַאַר-געביט אין פעלקער-בונד

פּאַריז (יט"א) דאָס עקזעקוטיוו-קאָמיטעט פון וועלט-פערבאַנד פון ציוניסטען-רעוויזיאָניסטען האָט בעקומען פון דער פּאָליטישער סעקציע פון פעלקערבונד, וועלכע איז בעאויפטראָגט מיט די ענינים פון סאַאַר-געביט, אַ מיטטיילונג, אַז דער רעוויזיאָניסטישער מעמאָראַנדום פון 14-טען סעפּטעמבער וועגען דעם גורל פון די יודען אין סאַאַר-געביט און וועגען די גאַראַנטיעס פון זייער גלייכבערעכטיגונג איז איבערגעגעבען געוואָרען דעם קאָמיטעט פון פעלקערבונד-ראַט, וואָס איז בעפולמעכטיגט מיט דער צוגרייטונג פונ'ם פּלעביסציט אין סאַאַר-געביט.

הילפס-רוף פאַר די נשרפים פון לוביטשאַ קראָלעווסקאַ

טאָמאַשאָוו-לוב. (יט"א) די יודישע קהלה אין שטעטעל לוביטשאַ קראָלעווסקאַ האָט אַרויסגעגעבען אַ קול-קורא צו העלפען די העכער 200 יודישע נפשות, וואָס זענען געבליבען אָהן אַ דאַך, באַקעט און באַהויז אין רעזולטאַט פון דער שוידערליכע שׂריפה, וואָס איז פאָרגעקומען אין דעם שטעטעל פאַריגען חודש. בעת דער שׂריפה איז פערברענט געוואָרען לעבעדיגערהייד אַ גאַנצע פאַמיליע פון 5 פּערזאָן, פון וועלכע עס זענען געבליבען בלויז צוויי קליינע יתומים. הילף איז דרינגענד נויטיג. די קהלה בעט צו שיקען הילף אויף פאָלגענדען אַדרעס:

Komitet dla Pogorzelców, Lubycza Królewska, k. Tomaszowa Lub.

פּוילישע פירמען אין דאַנציג האָבען נישט קיין צוטריט צו דער דאַנציגער האַנדעלס-קאַמער
אַ קלאַפּ פאַר די יודישע האַנדעלס-קרייזען אין דאַנציג

דאַנציג (יט"א) די לעצטענס פערעענדעטע רעאָרגאַניזאַציע פון דער ווירטשאַפטליכער זעלבסטפערוואַלטונג אין דאַנציג האָט בעצוועקט צו געבען אַלע אין דאַנציג האַנדעלס-רעגיסטרירטע פירמען — בעזונדערס אויך די פּוילישע — די מעגליכקייט צו זיין פערטרעטען אין די האַנדעלסקאַמער-קאַמע אָבער פון די איצט פערעפענטליכטע אויספיהר-בעשטימונגען איז צו זעהען, דאָס הגם די פּוילישע פ"ה מען האָבען בעקומען דאָס אַקטיווע וואַהל-רעכט, האָט מען זיי אָבער נישט געגעבען קיין פּאַסיווע וואַהל-רעכט, אַזוי אַז קיין איין איינציגע פּוילישע פירמע וועט נישט זיין פערטרעטען אין די אָרגאַנען פון ווירטשאַפטליכער זעלבסטפערוואַלטונג אין דאַנציג, דערמיט ווערען בעזונדערס שווער געטראָפען די צאָהלרייכע יודיש-פּוילישע פירמען, וואָס שפּילען אין דאַנציג אַן אויסערגעוועהנליך וויכטיגע ראָל נישט בלויז אין פּויליש-דאַנציגער האַנדעלס-אויסטויש, נאָר אויך אין פּוילישען עקספּאָרט און אימפּאָרט דורך דאַנציג. די דאָזיגע פירמען בלייבען אַזוי אַרום אויסגעשלאָסען פון יעדען איינפלוס אין די קאַמערען, וואָס עס איז נאָך פּאַטאַלער מחמת דעם וואָס די קאַמערן האָבען בעקומען ווייטגעהענדע געזעצגעבערישע פולמאַכטען.

נאַציאָנאַליטעטען-סעמינאַר ביים אינסטיטוט צו פאָרשען נאַציאָנאַליטעטען-פראַגען

וואַרשאַ, (יט"א) דער אינסטיטוט צו פאָרשען נאַציאָנאַליטעטען-פראַגען אין וואַרשע, וואָס עקזיסטירט זייט העכער 10 יאָהר, האָט אין די יאָהרען 1931[32 און 1933[34 געפיהרט אַ נאַציאָנאַליטעטען-סעמינאַר פאַר סטודענטען און אַבסאָלווענטען פון הויכשולען. דער דאָזיגער סעמינאַר, וואָס האָט אַלס ציל צו פערטיפען צווישען זייגע צוהערער די קענטנישען פון נאַציאָנאַליטעטען-פּראָבלעמען, האָט מיט זיך פאָרגעשטעלט אַן עיגענציגג פאַר זייערע סטודיען, ווייל דער דאָזיגער קאָמפּלעקס פּראָבלעמען בלייבט ליידער מחוץ פון די הויכשול-וויסענשאַפטען אָדער ווערט דורך זיי אַרומגענומען בלויז אין אַ זעהר אונבעדייטענדער מאָס.

מחמת דעם, וואָס אין די פאַריגע יאָהרען האָט דער סעמינאַר ערוועקט צווישען דער שטודירענדער יוגענד אַ גרויסע פעראינטערעסירונג, האָט די פערוואַלטונג פון אינסטיטוט בעשלאָסען פאָרטצוזעצען היינטיגס יאָהר די אַרבייטען פון סעמינאַר אין אַ פערברייטערטען פערנעהם.

פאַר'ן צוזאַמענטען צו די אינערליכע סעמינאַר-אַרבייטען וועט פאָרקומען אַ ציקל רעפעראַטען וועגען נאַציאָנאַליטעטען-פּראָבלעם אין פּוילען, מהוץ דעם אויף דעם אינטערנאַציאָנאַלען געביט פון סאָציאָלאָגישען, סטאַטיסטיש-עקאָנאָמישען, פעלקעררעכטליכען און געזעצגעבערישע געזיכטס-פּונקט.

דער רעפעראַטען-ציקל וועט זיין צוטריטליך פאַר אַלעמען, דאַגעגען די סעמינאַר-אַרבייט בלויז פאַר סטודענטען און אַבסאָלווענטען פון א) יורידישען און הומאַניסטישען פאַקולטעט פון דער וואַרשאַוער אוניווערזיטעט, ב) קאָנסולאַר-פאַקולטעט פון דער האַנדעלס-הויכשול, ג) קאָנסולאַר-דיפּלאָמאַטישען און אַדמיניסטראַטיווען פאַקולטעט פון דער שול פאַר פּאָליטישע וויסענשאַפטען, ד) פאַקולטעט פון פּאָליטישע און סאָציאַלע וויסענשאַפטען אויף דער „ווּשעכניצע" און ה) פון דער זשורנאַליסטען-הויכשול.

די איינשרייבונגען דויערען ביז'ן 10-טען ה. ח. אייבשליסליך, אַלערליי אינפאָרמאַציעס ערטיילט דער סעקרעטאַריאַט פון אינסטיטוט צו פאָרשען נאַציאָנאַליטעטען-פראַגען, מאַזאָוויעצקאַ 1, טעל. 74-2.48 צווישען 11 און 1 בייטאָג.

לאדז. 4 אקטאבער 1934

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז 4 אקטאבער 1934

עסטרייך דאס מאנדאטען לאנד פון איטאליען

די דעקלאראציע פון די דריי גרויסע מלוכות

ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליען האבען ארויסגעלאזט א דעקלאראציע, אין וועלכער עס ווערט נאכאמאל ערקלערט די נויטווענדיגקייט אפצוהיטען די אונאפהענגיגקייט און די גאנצקייט פון עסטרייך. אין דער גאנצער וועלט בעטראכט מען די דעקלאראציע פון די דריי גרויסע אייראפעאישע מלוכות פאר אן׳אויסערגעוועהנליך וויכטיגען שריט. די פרעסע אין אייראפע שרייבט אונטער קודם כל דעם פאקט, וואס צו פראנקרייך און איטאליען איז צוגעשטאנען ענגלאנד, וועלכע האלט זיך נאך אלץ זעהר שטארק ביי דער ליגע, אז גרויסבריטאניען דארף זיך וואס ווייטער אלץ מעהר ארויסציהען פון די אייראפעאישע קאנטינענטאלע געשעהענישען און פערפליכטונגען, ווייל די ענינים פון אייראפעאישען קאנטינענט זענען אויסערגעוועהנליך קאמפליצירט און דראהען אריינצוציהען ענגלאנד אין א קריג. דער שריט פון ענגלאנד דארף פערנאטירט ווערען אלס גרויסער נצחון פון מוסאליניען און איטאליען, וועלכע זוכט שטענדיג זיך צו שטיצען אויף גרויס-בריטאניען אין איהר אייראפעאישער פאליטיק.

די ווינער פרעסע טריומפירט, און די דייטשע פרעסע מאכט אויף דעם אנשטעל פון גוטער מינע צום שלעכטען שפיל. אין בערלין ערקלערט מען, אז דייטשלאנד איז נישט שטארק איבערראשט פון דער געשעהעניש, דייטשלאנד האט אויך גארנישט געגען דער דעקלאראציע פון די דריי מלוכות, ווייל דארט האט מען אפילו נישט געדענקט וועגען וועלכע עס איז נישט שריט, וואס זאלען בעדראהען די זעלבסטשטענדיגקייט פון עסטרייך. אבער דער טאן פון דער דייטשער פרעסע וועט דאך קיינעם נישט אפנארען. ווייל יעדער ווייס, אז די דעקלאראציע פון די דריי גרויסע מלוכות איז קודם כל געווענדעט געגען היטלעריסטישען דייטשלאנד.

אבער נישט קוקענדיג אויף דער דעקלאראציע, דערוועקען זיך זעהר ערנסטע ספקות, צי די ערקלערונג פון די דריי גרויסמאכטען וועט ווירקליך ברענגען פאציפיקאציע פון אייראפע. בארטו האט זיך בעמיהט מיט אלע מעגליכטען צו ברענגען צו א הסכם צווישען דער שטעלונג פון איטאליען און די מלוכות פון דער קליינער אנטאנט אין דער עסטרייכישער פראגע, עס זענען אבער ארויסגעשוואומען אזעלכע גרויסע שוועריגקייטען און די פערדעכטיגע שטעלונג פון יוגאסלאוויען איז אזוי ערנסט, אז בארטו האט געמוזט רעזיגנירען פון זיין לכתחילה׳דיגער איניציאטיוו. פראנקרייך איז דעריבער שפעטער געווען דערפאר, אז אלע מלוכות, וואס געהערען צו די שכנים פון עסטרייך, זאלען זיך פייערליך פערפליכטען זיך נישט צו מישען אין די אינערליכע ענינים פון עסטרייך, אבער ווען דייטשלאנד האט זיך דערפון אפגעזאגט און ווען יוגאסלאוויען האט אנגענומען איהר נישט קלארע און פערדעכטיגע שטעלונג, האט בארטו אויך דערפון רעזיגנירט. עס איז געקומען די דריטע סטאדיע פון די אונטערהאנדלונגען, און בארטו האט פארגעלייגט דעם פלאן צו נייטראליזירען עסטרייך אונטער דער השגחה פון פעלקערבונד, וועלכער האט געזאלט איבערנעהמען די גאראנטיע פון דער עסטרייכישער אונאפהענגיגקייט. אבער געגען דעם איז ארויסגעטרעטען איטאליען, וועלכע וויל פון דער זאך אויסשליסען די מלוכות פון דער קליינער אנטאנט און דעם פעלקערבונד. אין דער לעצטער מינוט איז מען איינגעגאנגען אויף א קאמפראמיס-פארמולע, וועלכע ס׳האבען אונטערגעשריבען פראנקרייך, איטאליען און ענגלאנד.

אבער די דערמאנטע פארמולע, גאראנטירט נישט די עסטרייכישע אונאפהענגיגקייט, נישט די אידעע פון שלום. אמת, די דעקלאראציע האבען אונטערגעשריבען נישט בלויז איטאליען, נאר אויך פראנקרייך און איטאליען, אבער עס איז נישט פרעציזירט געווארען אויף וואסער אופן און מיט וואסערע מיטלען ווילען עס די מלוכות גארענטירען די אונאפהענגיגקייט פון עסטרייך. ווייל בלויז וועגען איטאליען איז די פראגע קלאר. איטאליען קאן צו יעדער צייט שיקען איהר מיליטער צו די עסטרייכישע גרעניצען, אזוי ווי דאס איז געווען א שטייגער בעת׳ן לעצטען פוטש פון די נאציאנאל-סאציאליסטען אין ווין און דער דערמארדונג פון דאלפוס׳ן. איטאליען, שטעלט זיך ארויס, בלייבט ווידער דער איינציגער ווירקליכער בעשיצער פון עסטרייך און איבט אויס אויף ווין אן׳ענטשיידענדען איינפלוס. פארמעל איז עסטרייך אונאפהענגיג, פאקטיש איז עסטרייך אפהענגיג פון די איטאליענישע הערמאטען. די עסטרייכישע אונאפהענגיגקייט איז א פיקציע, וועלכע איז זעהר שעדליך, ווייל זי האלט אין בעדראהונג יוגאסלאוויען. עסטרייך איז געווארען ווי א מין מאנדאט-לאנד פון איטאליען, די איטאליענישע ארמעי קאן צו יעדער צייט אריין קיין עסטרייך, כדי כלומרשט צו פערזיכערען איהר אונאפהענגיגקייט. אבער דאס איז פאר יוגאסלאוויען א פראגע פון עקזיסטענץ, ווייל צוליב דעם בונד צווישען אונגארן און איטאליען וואלט יוגאסלאוויען אין אזא פאל געווען זעהר ערנסט בעדראהט.

פאר עסטרייך בלייבט נאך איין וועג צו דערהאלטען די פאקטישע און נישט בלויז די פיקטיווע זעלבסטשטענדיגקייט אבער וועגען דאזיגען וועג ווייל די עסטרייכישע רעגירונג פון ד״ר שושניג גארנישט הערען אפילו. דאס איז דער וועג פון אומקעהרען זיך צו דעמאקראטיע א פאקט איז, אז אויך די איצטיגע רעגירונג פון ד״ר שושניג, וועלכער איז געקומען צו דער מאכט נאך דער דערמארדונג פון דאלפוס׳ן, האלט זיך אויף דער מינדערהייט פון דער עסטרייכישער בעפעלקערונג. נישט לאנג צוריק איז אין ווין פארגעקומען א געהיימע קאנפערענץ פון דער סאציאל-דעמאקראטישער פארטיי און דער דאזיגער פאקט זאגט עדות וועגען דעם, אז די עסטרייכישע סאציאל-דעמאקראטיע איז נישט געשטארבען אז זי לעבט ערגעץ בעהאלטען, אונלעגאל און איז שוין אריבער די וואונדען פון די פעברואר-קאמפען. אבער אומקעהרען זיך צו דעמאקראטיע הייסט ליקווידירען דעם ביזאיצטיגען קורס אין עסטרייך און דעריבער קאן די איצטיגע עסטרייכישע רעגירונג דעם וועג נישט אויסקלייבען. אננעהמען דעם וועג קאן נישט די עסטרייכישע רעגירונג אויך דערפאר, ווייל זי איז אינגאנצען אפהענגיג פון איטאליען, סיי מאטעריעל, סיי מאראליש.

ווען מוסאליני ערקלערט א שטייגער, אז ער איז מסכים צום אומקעהר צו דעמאקראטיע, דאן וואלט מען זיכער בעפרייט די ארעסטירטע סאציאל-דעמאקראטען, אלע קרבנות פון אויפשטאנד, דאן וואלט מען געזוכט און געפונען א וועג צו פערשטענדיגונג, ווייל ביידע צדדים וואלטען זיכער געוואלט געפינען עפעס אן׳אויסוועג פאר דער געשפאנענער לאגע פון זיגער און בעזיגטע.

קיין פאריז איז געקומען דער קעניג אלעקסאנדער פון יוגאסלאוויען. דארט וועט ער אפהאלטען קאנפערענצען מיט פארשטייער פון דער פראנצויזישער רעגירונג אין דער ערשטער רייה מיט בארטו׳ן. דא וועט מען זוכען א וועג ווי אזוי ארויסצוגיין פון דעם שווערען און פינסטערען מצב. נאך דער קאנפערענץ מיט׳ן קעניג אלעקסאנדער פאהרט בארטו קיין רוים, און פון דאזיגען רוימישען וויזיט איז אנבעלאנגט דער שלום אין מזרח-אייראפע.

דער נס איז נישט מקוים געווארען

שרעקליכער בריף פון א דייטשער פרוי

אין איינעם פון די דייטשע עמיגראנטישע בלעטער איז אפגעדרוקט געווארען א בריף. א בריף, וועלכער רעדט מעהר ווי גאנצע ביכער. דעם בריף האט איינער, ווייזט אויס, א בארמהערציגער מענש אריבערגעפיהרט פון דייטשלאנד קיין אויסלאנד. דער בריף איז אנגעקומען צום אלוועלטליכען קאמיטעט פאר הילף פון די קרבנות פון היטלעריזם אין דעם בריף ווערט געשריבען:

אין שרעקליכען מצב נעהם איך זיך צו דער פעדער. דורך ה׳... בין איך געוואויר געווארען דעם וועג צו אייך און איך ווענד זיך צו דער גאנצער וועלט, כדי נישט צו דערלאזען צו דער מורא׳דיגער עוולה. איך בעט אייך זעהר מיך אויסצוהערען.

מיין מאן, דער פאטער פון מיינע קינדער, איז געמשפט געווארען דורכ׳ן געריכט און איז פעראורטיילט געווארען צום טויט. קיינער ווייסט נישט אזוי גענוי, ווי איך, אז ער איז אונשולדיג. אבער אין דייטשלאנד וויל מיך קיינער נישט אויסהערען. פאר זיינע איבערצייגונגען דארף מיין מאן בעצאהלען מיט׳ן לעבען. ווען איך דענק וועגען דעם שטעלט זיך מיר אפ דאס בלוט אין די אדערען. עס נעהמט מיך ארום א שוידער און א שרעקליכע מורא, ווען איך גיב א טראכט, אז מיין מאן, דער חבר פון מיין לעבען, האט נאך צו לעבען בלויז עטליכע טעג. פון די היטלעריסטישע ריכטער און קודם כל פון גערינג׳ן און היטלער׳ן קאן מען נישט ערווארטען קיין בעגנאדיגונג. שוין אזוי פיל מענשען האבען דאך געמוזט אפפערן זייער לעבען.

דערפאר ווענד איך זיך צו דער גאנצער וועלט, צו אויסלאנד. ראטעוועט מיין מאן פון טויט! העלפט מיר און מיינע אונגליקליכע קינדער צו ראטעווען מיין מאן. היינט לעבט ער נאך, מארגען קאן זיין וועט ער זיך שוין נישט געפינען צווישען די לעבעדיגע. די דאזיגע שרייענדיגע עוולה טאר נישט דערלאזט ווערען.

דעם בריף שרייב איך אונטער מיט׳ן פולען נאמען און גיב אן מיין אדרעס. עס איז מיר שוין אלץ איינס. איך בין אזוי צובראכען, אז כ׳האב בלויז איין געדאנק: העלפען מיין מאן און ארויס ראטעווען איהם פאר מיינע קינדער.

(עס קומט די אונטערשריפט).

דער מיטגליד פון פאריזער קאמיטעט, וועלכער האט דער ערשטער געעפענט דעם בריף פון דער דייטשער פרוי, וואס גייט אויס אין וויטאג, האט זיכער דעם בריף געלייענט מיט צועפענטע אויגען און האט נאר געקאנט מאכטלאז צונויפדריקען די פויסטען. דאן האט ער פיבערהאפטיג זיך קאמוניקירט מיט די פריינד זיינע, האט אפשר ערגעץ טעלעפאנירט, געפרובט זיך צו עמיצען ווענדען... און דאן איז ער מסתם געגאנגען איבער די פריליכע פאריזער בולווארען מיט הילפלאז אראפגעלאזטע הענט...

אין מעגליך, אז אין עטליכע שעה ארום איז שוין אלץ געווען צו שפעט. ערגעץ אויף א הויף פון א דייטשער טורמע האט מען אפגעהאקט דעם קאפ פון א מענש, וואס די פרוי זיינע גלויבט אין זיין אומשולדיגקייט. און זי ווארט אויף א נס, וואס וועט נישט מקוים ווערען.

טעמפע אפקלאנגען פון אנטישכל טעאריעס

מיר מוזען שטארקען דעם כוח פון בעוואוסטזיין

אין ווילנע איז פארגעקומען אין די יום-טוב-טעג א בעראטונג פון דער צענטראל-פערוואלטונג פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט. דער ווילנער „טאג" האט אין צוזאמענהאנג דערמיט געבראכט א זעהר אינטערעסאנטען ארטיקעל פון ש. ניגער׳ן. פון ארטיקעל ברענגען מיר איינינגע שטעלען.

מיר קלייבען זיך איבערצומאכען „די עקאנאמישע סטרוקטור" פונ׳ם יודישען פאלק — גאר א קלייניגקייט, ווי קען מען אבער איבערמאכען א זאך, וואס איז נישט אויסגעפארשט וויסענשאפטליך? וואלט פרעזידענט רוזוועלט געקענט אויסארבייטען זיינע פלענער אהן דער הילף פון דעם „מארך-טרעסט"? וואלט מעגליך געווען דער פינף-יאהריגער פלאן אין ראטענפערבאנד, ווען עס זאל נישט עקזיסטירען דארט קיין ריזיגער אפאראט פון עקאנאמיש-סטאטיסטישער פארשונג? און מיר הערלאזען זיך אויף ניסים. מיר זענען אזוי ווי זשאבאטינסקי׳ס „ברית החייל": „מיר אנאליזירען נישט... אזוי ווילען מיר און באסטא!"

דער יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט לערנט אונז „אנאליזירען". ער לערנט אונז נישט צו בעגנוגענען זיך מיט „אזוי ווילען מיר — און באסטא". ער ענטוויקעלט אין אונז א חוש פאר פאקטען, דאטען, דאקומענטען. ער האט הונדערטער און הונדערטער מענשען אין אלע עקען וועלט פעראינטערעסירט מיט דער קונסט פון זאמלען, — זאמלען חפצים, ביכער, ווערטער, ווערטלעך, פאלקסלידער, בריף, אויפרופען, תקנות, בילדער, צייטונגען, זשורנאלען, בעריכטען, האנדשריפטען, ציפער — און וואס נישט? ער האט אויף אלע געביטען פונ׳ם יודישען לעבען און שאפען אויפ׳ן עקאנאמישען, געזעלשאפטליכען, פאליטישען ליטערארישען, שפראכליכען, פאלקלאריסטישען, פעדאגאגישען, פסיכאלאגישען, טעאטראלישען געביט) אויפגעזאמעלט אוצרות, בוכשטעבליך אוצרות גאנצע. א טייל פון די מאטעריאלען האט ער בעוויזען שוין צו סיסטעמאטיזירען, צו ברענגען אין ארדענונג. פון א טייל זענען (אין די פילבענדיגע זאמעלביכער און אין די מאנאטליכע „ייווא-בלעטער") געמאכט געווארען וויסענשאפטליכע אויספארשונגען...

די ארבייט האט זיך ערשט אנגעהויבען און זי וועט זיך שוין נישט אפשטעלען. זי וועט פערשטארקט ווערען.

דער אינטערעס צו וויסענשאפטליכער פארשונג האט אויפגעוואכט.

יחידים און גרופעס זאמלען פאקטען, דאטען וועגען דעם יודישען לעבען אין בעזונדערע קהילות. עס ווערען פערעפענטליכט אזעלכע קאלעקטיווע ארבייטען, ווי דער „פרושאנער פנקס"; אנדערע אזעלכע פנקסים זענען גרייט צום דרוק. אין ווארשע גייט ארויס „דער יונגער היסטאריקער". עס וואקסט די פארשערישע יודישע ליטעראטור אין ראטענפערבאנד. אויך אין פאלעסטינע ווערען געדרוקט וויסענשאפטליכע ארבייטען. אפילו אין אמעריקע ווייזען זיך יחידים, קליינע גרופעס, וועלכע שטודירען דאס יודישע לעבען...

דער יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט איז וויכטיג נישט נאר מיט זיין אייגענער זאמעל- און פארש-ארבייט. ער איז וויכטיג דערמיט, וואס ער וועקט דעם אינטערעס און סטימולירט דעם ווילען צו דער דאזיגער ארבייט.

ער זאגט עדות אויף א גרויסער ענדערונג, וואס קומט פאר אין אונזער פאלקס-בעוואוסטזיין, — אויף אונזער אינטעלעקטועלער אויפוואכונג.

דער דאזיגער אויפוואכונג איז בעשערט צו שפילען גאר א בעזונדער ראלע אין אונזער לעבען. זי קומט פאר אין א צייט, ווען פעלקער און לענדער רעוואלטירען געגען דעם ליכט פון שכל, אין א צייט פון אנטיאינטעלעקטואליזם, אין א צייט, ווען אינסטינקטען און עמאציעס ווילען פערדרענגען דעם ארט פון געדאנק. אט די רעאקציע, אט דאס אומקעהרען זיך צוריק צו דער פערגאנגענהייט, צו די תקופות פון שווערד און בלוט, כוח און ווילדקייט, — איז פאר אונז פונקט אזוי געפעהרליך, און אפשר נאך געפעהרליכער, ווי פאר אנדערע פעלקער. מיר זענען די ערשטע קרבנות פון יעדער מאכט-פאליטיק, פון יעדער פילאזאפיע, וואס וויקעלט זיך נישט אין די טונקעלקייטען פון אינסטינקט, ראסע א. ד. גל. און מיר זענען אין געפאהר צו ליידען דערפון גייסטיג נישט נאר פיזיש. הערען מיר דאך שוין אויך ביי אונז אפקלאנגען, טעמפע אפקלאנגען פון טעמפען אנטי-אינטעלעקטואליזם. ווייזען זיך דאך ביי אונז, א חוץ דעם, יודען, וואס זייער גאנצע יודישקייט איז א עמאציאנעלע, א יודישקייט, וואס איהר איינציגע שטים איז — די שטים פון בלוט, א יודישקייט, וואס ווערט אנגעצונדען און פונאנדערגעבלאזען פונ׳ם היטלעריזם און ,וואס איז אליין היטלעריזם,— נאר אויף פערקערט.

אין אזא צייט מוזען מיר מיט א בעזונדער עקשנות וועקען דעם כוח פון בעוואוסטזיין, שטארקען דעם אויטאריטעט פון דעם געדאנק און שטיצען יעדע טעטיגקייט, וואס מאכט רייכער אונזער וויסען און ענטוויקעלט דעם אינטעלעקט, דעם פיינסטען און דעם זיכערסטען אינסטרומענט פון וויסען.

Dr. med. Trepman

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעצ. פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענערשוואכע אויך אלע ארט אנאליזען נעהמט אן פון 8—12 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 8—1. בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 4 כה תשרי תרצ"ה

אקטאבער

זון-אויפגאנג 5.41

זון-אונטערגאנג 5.07

קהלה-פערוואלטונג בעט א הלוואה ביים ארבייטס-פאנד
אין דער הויך פון 700 טויזענד זלאטעס
אויף אויסצופערטיגן ס'שפיטאל פאר גייסטיג-קראנקע אין ראדאגאשטש

מיר האבען שוין עטליכע מאל בעריהרט די פראגע וועגען די אונטערהאנדלונגען וואס די קהלה פיהרט וועגען איבערנעהמען פון „דאבראטשי-באשטש" דאס שפיטאל פאר גייסטיג קראנקע אין ראדאגאשטש, וועלכעס שטעהט נישט אויסגעפערטיגט, צום אויספערטיגען און ברענגען אין גאנג אזא גראנדיעזן שפיטאל ווי ס'איז דער דערמאנטער רויה-בוי דארף מען האבען א גרויסע סומע געלד.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט זיך די קהלה פערוואלטונג געווענדעט צום ארבייטס-פאנד וועגען א הלוואה אין דער הויך פון 700 טויזענד זלאטעס אויף פערטיג צו מאכען, איינארדנען און ברענגען אין גאנג דאס שפיטאל פאר גייסטיג קראנקע אין ראדאגאשטש. די קהלה ווייזט אן אין מעמאריאל, אז דורך דער הלוואה וועט געגעבען ווערען די מעגליכקייט פון ארבייט ביים אויספערטיגען דעם בנין

און דאן ביים פיהרען דאס שפיטאל. די קהלה שטעלט אלס גאראנטיע פאר די הלוואה דאס גאנצע פערמעגען פון דער יודישער קהלה.

ס'איז פאראן א האפנונג אז די לאדזער קהלה וועט בעקומען די דערמאנטע הלוואה פון ארבייטס-פאנד און דאן וועט קענען אויסגעבויט ווערען דאס גראנדיעזע שפיטאל פאר גייסטיג קראנקע, אין וועלכער דאס יודישע לאדז נויטיגט זיך אזוי שטארק.

קהלה-פערוואלטונג איבערגעגעבען א מעמאריאל דער מיניסטעריאלער קאמיסיע
וועגען דעם נישט-בערעכטיגטען פלמעכען די פערשטארבענע אין שפיטאל פון דער „אובעזפיעטשאלניע"

ווי בעקאנט ווילט איצט אין לאדז א מיניס-טעריאלע קאמיסיע וועלכע פארשט אויס די ארד-נונגען אין דער לאדזער „אובעזפיעטשאלניע" אין צוזאמענהאנג מיט די אנקלאגען, וועלכע דאס מיני-סטעריום האט בעקומען אויף דער דאזיגער אינסטי-טוציע.

די לאדזער קהלה-פערוואלטונג האט אויסגענוצט די געלעגענהייט און איבערגעגעבען דער קא-מיסיע א בדייטען מאטעריאלען מעמאריאל וועגען די אפטע פאלען פון פלמסען די טויטע קערפערס פון די פערשטארבענע אין קראנקען-קאסע שפיטאל גע-גען דעם ווילען פון די משפחות.

די קהלה-פערוואלטונג האט זיך שוין געווענדעט עטליכע מאל וועגען דעם ע"ן צו דער לאדזער

„אובעזפיעטשאלניע" אבער שטענדיג אהן ערפאלג.

איצט איז אויסגענוצט געווארען די געלע-גענהייט און די קהלה האט געבעטען דאס מיניס-טעריום אז אויף להבא זאלען מעהר נישט פארקו-מען קיין פאלען פון פלמסען, ווען די משפחה פון פערשטארבענעם איז געגען דעם

קאנפערענץ וועגן ארבייטס-קאנפליקט אין די יוד. בעקערייען
דער איצטיגער אפמאך איז פערלענגערט געווארען ביז'ן 12 ד. ח.

(א) ווי מיר האבען שוין געשריבען איז אויסגעבראכען א קאנפליקט אין די יודישע בעקע-רייען צווישען די בעקער-מייסטער און די ארביי-טער צוליב דעם, וואס דער יודישער בעקער-צעך האט איבערגעריסען דעם אפמאך, וועלכער איז בשעתו געשלאסען געווארען צווישען די מייסטער און די ארבייטער.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם דאזיגען קאנ-פליקט איז נעכטען פארגעקומען ביים ארבייטס-אינספעקטאר וויזשיקאווסקי א קאנפערענץ, אין וועלכער ס'האבען אנטייל גענומען פארשטעהער פון די ארבייטער און די מייסטער און אויך דער פארשטעהער פון דער סטאראסטווע ה' ריין.

אין רעזולטאט פון א לאנגער דיסקוסיע איז

בעשלאסען געווארען, אז דער אלטער אפמאך זאל לעת-עתה פערלענגערט ווערען ביז'ן 12 אקטאבער, דעם 9 אקטאבער זאל פארקומען א צווייטע קאנ-פערענץ, אויף וועלכער עס זאל קומען צו א הסכם, כדי אויסצומיידען א שטרייק אין די יודישע בעקערייען.

די וואך פאר דער פאלקס-שול

די גרויסע נויט אין בנינים פאר פאלקס-שולען האט בעוואויגען א גרופע מענשען צו שאפען א געזעלשאפט צו שטיצען דאס בויען עפענטליכע פאלקס-שולען. די געזעלשאפט איז טעטיג אין גאנץ פוילען.

נאך א יאהר טעטיגקייט בעזיצט שוין די געזעלשאפט דריי הונדערט טויזענד מיטגלידער, 14 טויזענד קרייזען, ס'זענען געזאמעלט געווארען 2 און א האלב מיליאן זלאטעס און אויסגעבויט געווארען 1485 שול-קלאסען. דער ווארשעווער קרייז, וועלכער בעהמט אויך ארום די לאדזער וואיעוואודטשאפט זענען פאראן 72296 מיטגלידער, אין דעם קרייז איז אין פערלויף פון יאהר געזאמעלט געווארען א האלב מיליאן זלאטעס. אין לאדז אליין זענען פאראן 8250 מיטגלידער. און אין פערלויף פון יאהר איז געזאמעלט געווארען פופציג טויזענד זלאטעס.

כדי צו פערשטארקען די אזוי שטארק נויטי-גע פאנדען פאר דער געזעלשאפט איז פון 2-טען ביזן 8-טען אקטאבער ארגאניזירט געווארען אין גאנץ פוילען „די וואך פאר דער פאלקס-שול". אין לאדז געהט די דאזיגע פראפאגאנדע צווישען דער געזעלשאפט וועלכע דארף פערשטעהען די אויפגאבע און בעדערפענישען פון דער דערמאנ-טער געזעלשאפט און די פראבלעמען, וועלכע זע-נען פערבונדען מיט דעם פאלקס-שול וועזען.

זונטאג דעם 7-טען אקטאבער וועט פארקו-מען א גאסען-זאמלונג און אין פערלויף פון דער גאנצער וואך וועלען פערקויפט ווערען „גאלעז-עס" אין די פענסטער צו 10 גראשען. ס'וועלען אויך פערקויפט ווערען „ציגעלעך" אויף צו בויען פאלקס שולען. די „באלעפקעס" ווערען אויך ארויפגע-קלעפט אויף יעדען שול-בוך וואס דער שילער קויפט

אין געוועלב. מ'דארף נאכזעהען צי דער געשעפט בעזיצער האט אזא צייכען אויפגעקלעפט אויף יע-דען בוך. צוליב דער מארקע ווערט דאס שול-בוך נישט טייערער.

אין דער „וואך פאר דער פאלקס-שול" טאר נישט פעהלען קיין איין בירגער, וועלכער זאל נישט מיטהעלפען דעם אויסבוי פון שול-בנינים.

טעאטער „פילהארמאניע", נארוטאוויטשא 20.

3 מאסען-פארשטעלונגען

ביי דער

יודישער באנדע! 3

כדי צו געבען אלע די מעגליכקייט צו זעהען די „באנדע"-פארשטעלונגען — ווערט געגעבען מארגען פרייטאג און איבערמארגען שבת ביטאג און אין אווענט

3 ביליגע מאסען-פארשטעלונגען!

די פרייזען? — לעזט מארגען!

שרעקליכער טויט פון א 16-יאריגן יודישען בחור
איבערגעפאהרען פון א שווערען לאסט-וואגען

(2) די דורכגעהער אויף פיעטריקאווער גאס זענען נעכטען געווען עדות פון א שרעקליכען פארפאל.

אויף רוג פיעטריקאווער און צנגא איז דער 16-יעהריגער נתי דוד פעלדמאן (פון לימאנאווס-קיעגא 22) אדורכגעגאנגען די גאס. פלוצים איז אנגעפאהרען א לאסט-וואגען פון דער עקספעדי-ציע-פירמע שטשעטשינסקי (פושעיאזד 15) און פעלדמאן איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער. צוליב די שווערע משא, האט מען דעם וואגען נישט געקענט אויפהייבען. ווען מ'האט איהם אפגערעגומען איז ער שוין געווען טויט.

מיט דער לויה האט זיך בעשעפטיגט „חסד של אמת".

אפרופען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), ס. גארפין (פילסודסקי 54), י. כאנדזינסקי פיעטרקאווער 165), ר. רעמבע לינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשענדזאלניא 75).

עגיפטען דארף ווערען א גרויסער אפנעהמער פון לאדזער טעקסטיל-סחורות

(אג) בשעתו האבען די עקספארט-קרייזען אין לאדז געווענדעט זייער אויפמערקזאמקייט אויף עגיפ-טען צוליב דער גרויסער אויפנאהמפעהיגקייט פון דארטיגען מארק און אין שייכות מיט דעת מעגליכ-קייט אדורכצופיהרען קאמפענסאציע-טראנזאקציעס ווייל ווי בעוואוסט בענוצט זיך די לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע מיטן עגיפטישען באוועל. עס איז א-בער זעהר א שווערער ענין צו דערהאלטען זיך אויפן עגיפטישען מארק. די ווירטשאפטליכע עקס-פאנסיע פון פרעמדע מלוכות איז דארט זעהר א גרויסע און בעזונדערס שטארק איז דארט די יא-פאנישע האנדעלס-עקספאנסיע. אויפן צווייטען ארט קומט דאן דייטשלאנד, וועלכע ווייזט ארויס אויפן עגיפטישען מארק א גרויסע האנדעלס-ריהריגקייט. לעצטענס איז אין בערלין געשאפען געווא-רען א דייטש-עגיפטישע האנדעלס-קאמער און נישט קוקענדיג אויף דער באיקאט-אקציע וואס עס פיה-רען די יודישע סוחרים אין עגיפטען און דייטשלאנד געלונגען צו דערהאלטען אויף איהר פריהעריגער הויך דעם אימפארט קיין עגיפטען.

לויט דער מיינונג אין די לאדזער עקספארט-קרייזען דארפען זיך די פוילישע בעציהונגען מיטן עגיפטישען מארק שטיצען קודם-כל אויף קאמפענ-סאציע-טראנזאקציעס אלס א בעדייטענדער אפנעה-מער פון עגיפטישען באוועל דארף די לאדזער טעקסטיל-אינדוסטריע דורך עגיפטען בעהאנדעלט ווע-רען אנדערש ווי אלע איבריגע קאנקורענטען.

דריי „טייז" אויף דער בעשול-דיגונגס-באנק
נאך דער „ארבייט" זענען זיי פערשיט געגאנגען

(2) נעכטען זענען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק געזעסען דריי „טייז", גאר וואזשנע „בעלי-מלאכות", וועלכע פאליציי האט געכאפט באלד נאך דער „ארבייט" אין אייזענבערג'ס צוקערניע, אויף זאכאדניא 48/50. מ'האט ביי זיי דאן געפו-נען ס'גאנצע פעקעל, א חוץ וויטריכעס, ברעך-שטאנגען און אנדערע מכשירים.

נעכטען איז די „טראיקע" יעקב הערש ווייג-בערג, פנחס ליפשיץ און יהושע טענענבוים גע-משפט געווארען. דאס געריכט האט פערמשפט: ווינבערג אויף 2 יאהר, ליפשיץ און טענענבוים צו אנדערהאלבען יאהר תפיסה.

רעגיסטראציע פון יאר-גאנג 1916

(2) היינט דאנערשטאג, דעם 4 אקטאבער דארפען זיך שטעלען די, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 1-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען

N O P R

און פון 7-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות.

I J K

מארגען, פרייטאג, דעם 5-טען אקטאבער דארפען זיך שטעלען די, וואס וואוינען, אויפ'ן שטח פון 1-טען קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

L Ł M N

און פון 7-טען קאמיסאריאט אויף די אותיות:

S Sz T U

א ווילנער יודישער אויספלוג אין לאדז

די צווייטע טעג יום-טוב האט אין לאדז געווייזט אנ'אויספלוג פון ווילנער לאנדקענטשאפט-געזעלשאפט.

דער אויספלוג איז געווען א רעוויזיט דעם לאדזער זש. ט. ק. וועמעגס אנ'אויספלוג איז גע-ווען אין ווילנע די ערשטע טעג יום-טוב.

דער אויספלוג איז בעשטאנען פון 26 פער-זאן, דערונטער עטליכע פערזאן פון ווארשא.

דער אויספלוג האט אין פערלויף פון צוויי טעג בעזוכט א רייהע גרויסע פאבריקען (אייטינגאן, ווידזעוו, מלוכה'שע טעקסטיל-שול א. א.) און א גאנצע רייהע זעהענסווירדיגקייטען.

די לאדזער אפטיילונג פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנדקענטשאפט וועמענס געסט די ווילנער זענען אגב געווען, האט פארן אויס-פלוג איינגעארדענט אין אייגענעם לאקאל א חבר'ישע גלעזעל טעה, ווי די געסט האבען גע-מיטליך פערבראכט ביז שפעט אין דער נאכט.

הלאנג-קינא

„MIRAŻ"

אויף 11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16

אונטער א נייער דירעקציע פון די קינא-טעאטערס Metro i Adria

היינט און פאלג. טעג!

רעפרעזענטאנץ-פילם פון דער נייעסטער פראדוקציע 1934/35 א. ג.

פרויען אין זייך לעבען

אין די הויפט-ראלען:

MARIE BELL i RYCHARD WILLM

בעמ.: דער פילם איז בעשאנקען גע-ווארען מיט א גאלדענעם מעדאל.

אויסערן פראגראם:

וואכען-נייעס פון PAT און „FOX".

פאספארטו'ס זענען אונגילטיג.

וואָס אַלעקסאַנדער גראַנאַך

האָט געזאָגט אין לובלין וועגן לאָדז

דער בעריהמטער אַרטיסט אַלעקסאַנדער גראַנאַך שפּילט איצט אין לובלין.

אין אַ שמועס מיט אַ פאַרשטעהער פון „לובלינער טאָגבלאַט" וועגן טעאַטער-ענינים, האָט גראַנאַך אויך גערעדט וועגן יודישן טעאַטער אין לאָדז און האָט געזאָגט:

„לאָדז פאַרמאָגט אַ פּרעכטיג יודיש טעאַטער, שפּילענדיג דאָרט האָב איך געהאַט אַן אייגדרוק, אַז כ'בין אין בערלין. לאָדז פאַרמאָגט אַ דוד צעלמייסטער. אַ זעהר פעהיגער טעאַטער דירעקטאָר און איהם האָט דאָס לאָדזער יודישע טעאַטער פיל צו פאַרדאַנקען. און דערצו נאָך פאַרמאָגט לאָדז אַ יודישע אַרבייטערשאַפט, טייערע יאַטען.

לובלין, זאָגט גראַנאַך, וועט זיכער נישט זיין אייפערזיכטיג, ווען איך וועל זאָגען, אַז אויב שפּילען יודיש טעאַטער אין פּוילען, אויב אָרגאַניזירען אַ יודיש קינסטלעריש טעאַטער, וואָלט איך עס געוואָלט טון אין לאָדז".

די „בלאָנדע ציגיינעריך"

וואָס האָט געהיילט געזונטע מיט קובעבע און לאַקריץ

(2) מיט אַנ'ערך 2 יאָהר צוריק האָט זיך די 23 יעהריגע צעציליאַ וואַזשניאַק — אַ לאָדזער בלאָנד שיין מיידעל — פאַרליבט און חתונה געהאַט מיט דעם יונגען ציגיינער שייגעץ ראַמואַלד קוויעק (אַ מיטגליד פון דער „קעניגליכער" ציגיינער משפחה) און זיך צוזאַמען מיט איהם געלאָזט אין דער וועלט אַריין.

אַז זי איז אַביסעל שפּעטער צוזאַמען מיט איהר מאַן און מיט'ן גאַנצן ציגיינערישען „טאַבאָר" צוריקגעקומען, האָט זי זיך גענומען צו „כישוף-מאַכעריי", „אָפּשפּרעכעריי" וכדומה.

און אַזוי אַרום האָט זי אַרויסגענאַרט ביי אַ געוויסער פלאָרענטינאַ שימטשאַק 30 זלאָטעס קאַסע ממש. זי האָט פּשוט כפשיטא אנגעשראָקען, אַז עס גייט אויף איהר לייב און לעבען אַ שווערע חולאת, און פאַר דער געגעבענער רפואה (קובעבע מיט לאַקריץ מאַריניערט אין קאַקוס-פּוטער...) האָט זי ביי איהר גענומען די 30 גילדען.

אַז די „קומאַטערס" פון דער שימטשאַק האָבען זיך דערוואוסט וועגן דער געשיכטע, האָבען זיי געמאַכט דאָס גרויסע געלעכטער, און — דער ענין האָט אַנגעשפּאַרט אין געריכט...

די „בלאָנדע ציגיינערין" צעציליאַ קוויעק האָט דאַן בעקומען אַ פּסק פון 8 חדשים טורמע, און בעטען האָט די אַפּעלאַציע-אינסטאַנץ דעם ערשטען אורטייל בעשטעטיגט.

אַלע אַריין אין די רייהען פון דער געזעלשאַפט
צו שטיצען!
דאָס בויען עפענטליכע פאָלקס-שולען!

א רעפּרעזענטאַנט פון דער ענגלישער באַנוועל-אינדוסטרי

קומט קיין לאָדז

(אג) ווי מיר דערוויסען זיך, קומט דעם 21. אָקטאָבער קיין לאָדז אַ רעפּרעזענטאַנט פון דער ענגלישער באַנוועל-אינדוסטריע, בכדי אַרומצורעדען די פראַגע וואָס זענען נוגע דעם שליסען דעם פּויליש-ענגלישען האַנדעלס-טראַקטאַט. די ענגלענדער קומען אויף דער איינלאַדונג פון פאַרבאַנד פון טעקסטיל אינדוסטרי פון דער פּוילישער מלוכה.

קאָנטראָל פון ראַזורעס

ראַזורעס, וואָס האָבען נישט קיין האַנדווערקער-קאַרטען ווערען געשלאָסען

(2) לויט ווי מיר דערוויסען זיך, איז די פינאַנץ-מאַכט פון דער ערשטער אינסטאַנץ אין לאָדז צוגעטראָטען צו דער גענויער קאָנטראָלע פון האַנדווערקער-קאַרטען, אין שייכות [illegible] פאַרשריפטען, אין וועלכע עס ווערט פאָרגעזעהען דער פערבאָט צו פיהרען אַ האַנדווערקער-וואַרשטאַט אָהן אַ האַנדווערקער-קאַרטע.

ספּעציעל [illegible] פּמערקזאַמקייט ווערט געלייגט אויף ראַזורעס, ווייל עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז אַ רייהע פריזיערס אין לאָדז פיהרען זייערע אַנשטאַלטען אָהן די געהעריגע האַנדווערקער-קאַרטען.

[WYGRASZ U WOLANOWA!]

סוכות אין „תומכי-אורחים"

היינטיגען סוכות האָט דער פעראיין „תומכי אורחים" אַדורכגעפיהרט אַ ברייטע הילפס-אַקציע; אויף פּאַמאָרסקאַ 18 איז אויפגעשטעלט געוואָרען אַ סוכה פאַר 200 פּערזאָן ווי ס'זענען איינגעאָרדענט געוואָרען מאָהלצייטען פאַר בכבודע יודען.

די פּאַרציעס וואָס מען האָט דערלאַנגט צו די סעודות האָט מעהר דערמאָנט אַ פּענסיאָנאַט, ווי די פּאַרציעס וואָס מען פלעגט טיילען אין פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס, די אָרימעלייט האָבען זיך פּשוט דערקוויקט פון די געשמאַקע יום טוב'דיגע מאכלים.

כדי נישט מבייש צו זיין די געסטעס, זענען קיין זייטיגע מענשען נישט צוגעלאָזט געוואָרען בייצוּוואוינען די סעודות.

סך הכל האָבען זיך בענוצט מיט די יום טוב סעודות 200 פּערזאָן פאַר וועלכע ס'איז געווען אויפגעשטעלט אַ גרויסע סוכה, און פאַר 350 פאַמיליעס איז געוואָרען אַהיימגעגעבען עסען.

אין פאַרגלייך מיט די צאָהל הונגעריגע און בויטבעדערפטיגע יודען אין לאָדז איז דאָס ווי אַ טראָפּען אין ים, ס'וואָלט געווען אַ יושר אונטערצושטיצען די אַקציע מיט וועלכע ס'פיהרט אָן „תומכי אורחים" וועלכע איז אין יעצטיגען מאָמענט די איינציגע הילפס געזעלשאַפט אין לאָדז אויף דעם געביט.

פאַר'ן העצן געגן מאַגיסטראַט

(2) דער 26-יאָהריגער אַרבייטסלאָזער פון קאָנסטאַנטין, זיגמונט לעוואַנדאָווסקי איז בעקטען געריכט געוואָרען דורכ'ן היגען קרייז-געריכט, אַלס בעשולדיגטער אין אָנרעדען די קאָנסטאַנטינער אַרבייטסלאָזע סעזאָן-אַרבייטער, אַז זיי זאָלען נישט אַרבייטען בחנם (בלויז פאַר די אונטערשטיצונגען) ביי די עפענטליכע אַרבייטען.

ער האָט בעקומען אַ פּסק-דין — 6 חדשים טורמע.

אמטליכעס

(—) דער שטאָטישער סטאַראָסטע ד"ר סטאַניסלאַוו וראָבעל איז אַרויסגעפאָהרען אויף אַנ'עטליכע טאָגיגען געלעגענהייטס-אורלויב. עס פערטרעט איהם דער וויצע-סטאַראָסטע, ה' יעזשי ראַשיצקי.

· · ·

דער לייטער פון זיכערקייטס-רעפעראַט, ה' וויקטאָר באַוואַקאָווסקי האָט זיך צוריקגעקעהרט פון זיין אַפּרוהע-אורלויב און האָט איבערגענומען זיין אמט אין דער שטאָטישער סטאַראָסטווע.

א גנבה אין „לאָפּפּ"

(2) אין דער היגער אָפּטיילונג פון „לאָפּפּ" (נאַרוטאָוויטשאַ 30) האָבען זיך עהרגעכטען ביי נאַכט אַריינגעקראָגען גנבים און דאָרט „געמאַכט אָרדענונג" אין די שענק און ביוּרקעס.

ס'איז נאָך דערווייל נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען וויפיל און וואָס זיי האָבען אַרויסגעטראָגען.

עס ווערט געפיהרט אַן ענערגישע אויספאָרשונג.

היינט זינגט אדא סארי

היינט דאָנערשטאָג 8.30 אָוונט קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע-זאַל דער ערשטער אינאַוגוראַציאָנס-מייסטער-קאָנצערט אויף וועלכען עס טרעט אַרויס די וועלט בעריהמטע קאָלאָראַטור-זינגערין, די אומפערגלייכליכע אדא סארי.

אין איהר היינטיגען פּראָגראַם וועט די קינסטלערין אויספיהרען די שאַפונגען פון געזאַנג רעפּערטואַר און ווי אַריען-אָפּערן, און דערייבער איז נישט קיין וואונדער וואָס דער ערשטער אינאַוגוראַציאָנס-קאָנצערט מיט דער בעטייליגונג פון דער לאָזשער ליבלינג אדא סארי האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס צווישען די מוזיקאַלישע קרייזען אין אונזער שטאָט.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
צ לע ק ט ר אַ ל י ז ע ן.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג
פאַר אומבעמיטעלטע – לעטשיצנע-פּרייזען

Dr. Z. Henrykowski
ספּעציאַל אַרצט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
פּיעטריקאָווער 86
טעל. 143-63
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונט.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע זאַל.
פאַר אומבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.

רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי" 27 ציגעל-נאַם 27
טעל. 112-25
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

נאָך איינינגע געצעהלטע פאַרשטעלונגען פון בעליבטען אַמעריקאַנער שוישפּילער און זינגער
מיכאל מיכאלעסקא

א סך פערגעניגען פאַר קליין געלד!

3 שעה נחת, פרייד און הארציג געלעכטער!!!

אונזער דעוויז: דאָס שענסטע פון שענסטען, דאָס בעסטע פון בעסטען און ביליגער ווי ביליג.

היינט, דאָנערשטאָג, 9.30 אָוונט גרויסע הנחה און פאָלקס-פאַרשטעלונג
אלע בילעטען איז פאַרטער 1 זל.
מען זיצט ווי צוגעשמידט! מען זיצט ווי עלעקטריזירט!

די גרעסטע סטאַרס פון יודישער ביהנע

משה ליפּמאַנ'ס ערשטע אויפפיהרונג צום ערשטען מאָל אין לאָדז
די בעריהמטע טראַגי-קאָמעדיע

פּרעכטיג קאָנצערט-שפּיל

מאז, מענש און פאטער

אין 3 אַקטען פון סיימאָן וואָלף. רעזשי: משה ליפּמאַן.

נאָך דער פאַרשטעלונג גרויסע קאָנצערט-פּאַראַדע מיט'ן אָנטייל פון בעליבטען אַמעריקאַנער סטאַר
מיכאל מיכאלעסקא, וועלכער וועט מהנה-זיין דעם עולם מיט דעם שענסטען און בעסטען פון זיין פערשידענאַרטיגען פּראָגראַם, ווי אויך פאַניאַ רובינא, מרדכי הילסבערג, מאַקס באָושיק, יוסף סטרוגאַטש און רייזעל ליבראַווסקאַ.
די היינטיגע פאַרשטעלונג איז ניי און אָריגינעל אין יעדער הינזיכט
דאָס איז נאָך אין לאָדז נישט געווען!

דעם זונטאָג, ד. 7 אָקטאָבער 9.30 אָוונט פייערליכער געזעגנונגס- און עהרען-אָוונט פון אונזער גרויסען גאַסט, דעם בעליבטען שוישפּילער און זינגער
מיכאל מיכאלעסקא
2 פּיעסען אין איין נאַכט 2
1) דער לעצטער טאנץ
2) די פרינץ פון ליבע — ספּעציעל פאַר דעם אָוונט
נאָך דער פאַרשטעלונג א גרויסע פייערונג.
3) בוקעט פון מיכאלעסקא'ס שלאַגערס מיט'ן אָנטייל פון די בעסטע כוחות פון דער טרופּע. 4) אחרון, אחרון חביב — א גרויסע מתנה פון מיכאלעסקא'ן. צו יעדען בילעט ווערט צוגעגעבען צום אָנדענקען מיכאל מיכאלעסקא'ס בילד צוזאַמען מיט דעם שלאַגער-ליד „מיין שטעטעלע בעלז".
בילעטען שוין צו בעקומען.

ראדיא-פראגראם

דאָנערשטאָג, דעם 4 אָקטאָבער 1934

6,45 פריהמאָרגען-אוידיציע, 6,48 פליטען, 6,58 גימנאַסטיק, 7,08 פליטען, 7,50 רעקלאַמע-קאָנצערט, 11,57 צייט-סיגנאַל, 12,03 ידיעות, 12,05 פּרעסע-איבערזיכט, 12,30 קאָנצערט, 1 ידיעות פון טאָג, 1,10 פליטען, 3,30 עקספּאָרט ידיעות, 3,35 בערזע, 3,45 מוזיקאַלישע אוידיציע, 4,45 אַ לעקציע אין דער פראַנצויזישער שפּראַך, 5 הערשפּיל, 5,50 פּאָסט-קעסטעל, 6,15 קאָנצערט 6,45 אַקטועלע ליטעראַרישע סקיצע, 7 געזאַנג-רעציטאַל, 7,20 אַקטועלער שמועס, 7.30 פליטען, 7,50 ספּאָרט-ידיעות, 8 לייכטע מוזיק, 8,45 אָוונט-ידיעות, 9 קאָנצערט, 9,45 פאָרלעזונג, 10 רעקלאַמע-קאָנצערט, 10,15 פליטען, 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען, 11,05 טאַנץ-מוזיק.

▪ ▪ ▪

פון אויסלאַנד

6 לענינגראַד – אָפּערע, 7,55 הילווערסום – סימפ. קאָנצערט, 8 לאָנדאָן – אָפּערע, 8,10 קאָפּענהאַגען – קאָנצערט, 8,30 וויען – קאָנצערט, 8,45 מיילאַנד – אָפּערע.

Dr. REICHER
פּאָלודניאָווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג,
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–8 אָוונט.

Dr. med.
P. KOTOK
אינערליכע קראַנקהייטען
ŻEROMSKIEGO 44, telef. 114-25
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 5 ביז 7 נאָכמיטאָג.

שייטלען
מיט פּאַריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעאַרבייט
צו ביליגע פּרייזען
ביי קערש, סטוּערווואַ 15

אזא נייער מין „ספּעציאַליסטקע"

(2) בעקטען איז געזעסען אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק אין קרייז-געריכט די 19-יעהריגע אַננאַ ברודאַטש (אָהן אַ בעשטימטען וואוין-אָרט).

זי איז בעשולדיגט געוואָרען אין דעם, אַז זי פלעגט „אַרומשפּאַצירען" פון שולע צו שולע, פון גימנאַזיום צו גימנאַזיום און אונטער פערשידענע אויסריידען אַרויסגעבע'נען פון דאָרט פערשידענע מלבושים פון די שילערינס.

דאָס געריכט האָט זי פערמשפּט אויף אַ יאָהר טורמע.

3 ביליגע מאַסן-פאַרשטעלונגען ביי דער „יודישער באַנדע"

כדי צו געבען די מעגליכקייט די ברייטע מאַסען צו בעזוכען די „באַנדע"-פאַרשטעלונגען און דעם העררליכען פּראָגראַם „אויף טיש און אויף בענק" האָט די דירעקציע בעשלאָסען צו געבען 3 ביליגע מאַסען-פאַרשטעלונגען, וועלכע קומען פאָר מאָרגען, פרייטאָג און שבת ביינאַכט און אָוונט.

„קאנסום"

צום הערבסט-סעזאָן

דאָס ערשטע וואַרען-הויז „קאָנסום" ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור, ראַקיטשינער 54 (מען קען צופאָהרען מיט די טראַמוואַיען 6 און 10), קען זיך גרויסהאַלטען מיט איהרע ערפאָלגען.

דער „קאָנסום" פערקויפט נישט בלויז זיינע סחורות צו ביליגע פּרייזען, נאָר זיינע אויסאַרבייטונגען זענען אויך ערשטקלאַסיגע. טאַנדייט און שלעכטע אַרטיקלען זענען נישט בנמצא אין „קאָנסום".

— דער וואָס קומט איינמאָל אין „קאָנסום"

— דער בלייבט שוין זיינער אַ געשוואוירענער קונה.

דאָס בעווייזען די פולע זאַלען פון „קאָנסום". די קונים קומען דאָרט שטענדיג, ווייל אויף זיין לאַגער איז דער „קאָנסום" פערזאָרגט מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פון ווייסוואַרג, קאָנפעקציע און אַנדערע אַרטיקלען, וואָס דערוועקען גרויס ענטציקונג צווישען די קויפענדע קליענטען.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי	—	—	—	94 50
3 פּראָצענטיגע	בודאָוולאַנע		—	47.50
4 „	דאָלאַרובקאַ		—	53 50
7 „	סטאַביליזאַציע (אמ.)			77.00
5 „	וואַרשאַווער פּ.-ב. 1934			62.13
5 „	לאָדזער			54.50
ענגלישער פונט	—	—	—	25.89
דאָלאַר אָפיצ.	5.25	נישט אָפיצ.	—	5.20
גאָלד-דאָלאַר	—	—	—	8.91
גאָלד-רובל	—	—	—	4.59
דייטשער מאַרק	—	—	—	1.95

יודיש-טעאטער

די „פישער שיף 47" פון הערמאן הייערמאנס אויסגעפיהרט דורך דער יודישער סטודיע

די יודישע טעאטער-סטודיע אונטער דער לייטונג און רעזשי פון אידעם איז פאר לאדז נישט קיין נייע ערשיינונג. מיר האבען שוין געזעהן פון איהר גאנצע שעהנע טעאטער-לייסטונגען און זענען געווען פשוט ענטציקט פון דער אויפפיהרונג פון „די גאלדגרעבער": די סטודיע ארבייט ווייטער צווישען זיך און קומט ווענינער אין דער עפענטליכקייט. ערשט אויף סוכות האט די סטודיע אויסגעשטעלט „די פישער-שיף 47" פון הייערמאנ'ס (דער נאמען פון דער פיעסע איז געענדערט געווארען).

הייערמאנ'ס פיעסע איז א רעאליסטישע אלטע דראמע, אין וועלכער ס'שפיגעלט זיך אפ דער אייביגער סאציאלער קאנפליקט צווישען ארבייטס-געבער און ארבייטס-נעהמער. די דראמע איז זעהר שטארק אנגעשריבען געווארען אזוי אז זי פערלאנגט אונבעדינגט שטארקע שוישפילערישע כוחות, אז מ'זאל זי ביי דער סצענישער אויספיהרונג דערהאלטען אויף א געוויסער קינסטלערישער ניוואָ.

די רעזשי פון דער דאזיגער רעאליסטישער דראמע האט א צווייפאכיגע אויפגאבע. דא קען נישט זיין קיין רייד וועגען פערשידענע אפטישע, דעקאראטיווע, אדער ליכט-עפעקטען אדער גאר שעהן צונויפגעשטעלטע מאסען-סצענעס.

די ערשטע אויפגאבע פון דער רעזשי איז צו שאפען די שטימונג פון פישער-דארף, אין וועלכען דער קאנפליקט שפילט זיך אפ. מ'דארף פיהלען ים אין פישער-דארף, מ'דארף פערגעסען וואו מען געפינט זיך און פערכאפט ווערען פון דער פאטעטישער הערליכקייט פון פישער-דארף און פערארימטקייט און עלענד פון די פישער-פראלעטאריער. אהן שאפען פון דער דאזיגער שטימונג, וואלט זיך הייערמאנס דראמע נישט אונטערשיידעט פון הויפטמאנ'ס „וועבער" פון יושקעוויטשעס „קעניג" און פון אנדערע סאציאלע דראמען.

דעם רעזשיסער אידעם האט זיך דאס אין דער גרעסטער מאס איינגעגעבען. די דאזיגע שטימונג איז געשאפען געווארען, ס'איז געלונגען דעם צושויער אריינצופיהרען אין דער סביבה פון פישער-דארף. עס שמעקט מיט ים, מיט שיפען און „אנ'אנדער" לעבען.

די צווייטע אויפגאבע פון רעזשיסער אין אזא שטארקער רעאליסטישער דראמע איז ארויסצוציהען פון שוישפילער דעם מאקסימום, וואס ער קען פון זיך ארויסגעבען, צו אזעלכע ראלען ווי באס, קניערטיע, גערט, בארענד זענען נויטיג טאלענטען און דאס נישט קיין דורכשניטליכע. א יונגע טעאטער-סטודיע מעג זיין מיט נאך אזא ווארימער און ערנסטער בעציהונג צום ענין קען זיך נישט פערמעסטען אויף שפילען אזעלכע ראלען ווי די דערמאהנטע, און איבעריגענס שפיגלען זיך דאך דארט אין דער דאזיגער דראמע נישט אפ די „איצטיגע" סאציאלע קאנפליקטען די מאסן-בונטען און רעוואלוציאנערע שטרעמונגען, אז מ'האט ערשט געדארפט בעניינען די אויפפיהרונגען פון „האפנונג", וועלכע האט אמאל געהאט אזא שטארקען ערפאלג.

ה' אידעם איז אהן ספק א טאלאנטפולער, אינטעליגענטער און ערנסטער רעזשיסער, ער האט אויך רא בעוויזען צו געבען דעם מאקסימום, וועלכען מ'האט געקענט ארויסבעקומען פון די סטודיאנטען (עטליכע פון זיי זענען באמת טאלענטירטע מענשען), דער אויסוואהל איז אבער דאסמאל נישט קיין געלונגענער. ה' אידעם דארף מיט די סטודיאנטען פארטזעצען דעם זשאנר, ווי ער האט דאס אזוי מייסטערהאפט אנגעהויבען ביי די „גאלדגרעבער" און ער וועט מיט דער סטודיע קענען דערגרעהען אזוי ווייט, אז אזעלכע הייערמאנס דראמעס וועלען קענען אויסגעפיהרט ווערען מיטן גרעסטען ערפאלג.

די פארשטעלונג אליין געהט גראד גלאט און שעהן. די סטודיאנטען האבען, זעהט אויס געלערנט דיקציע, אין זין געהאט די ריינקייט פון דער שפראך, דער קאסטיום, די דעקאראציע — אלץ איז צוגעגרייט אזוי. אז דער עסטעטישער גענוס) פון דער פארשטעלונג איז באמת א בעפרידיגענדער.

י. דאנסין.

דערשאסען די כלה און זיך אליין

ליבעס-טראגעדיע אין א וועלדל אונטער לאדז

(2) אויף דער זומער-וואוינונג אין פאדעמביצע, האט זיך עהערגעכטען אפגעשפילט א שרעקליכע ליבעס-טראגעדיע:

דער 40 יעהריגער באנק-וואזשני יוזעף וואיטער איז ארויסגעפאהרען צוזאמען מיט זיין כלה קיין פאדעמביצע, זייענדיג אין וועלדעל, האט צווישען זיי אויסגעבראכען א מחלוקה, אווארט צו א ווארט, און וואיטער האט ארויסגעכאפט א רעוואלווער און צוויי מאל אויסגעשאסען אין דער כלה, און שפעטער האט ער זיך אליין אריינגעלאזען צוויי קוילען אין קאפ אריין, וואיטער איז באלד געפאלען טויט, די כלה האט מען אין א גוססן צושטאנד אפגעפיהרט קיין לאדז אין שפיטאל, אבער אויפ'ן וועג קיין לאדז איז זי געשטארבען.

ראפינירטע גנבים „בעארבייטען" צוויי מאל א וואוינונג

אויף א סומע פון 15 טויזענד זלאטעס

(2) די אויספארשונגס-מאכט איז אלארמירט געווארען וועגען א צוויפאכיגער גנבה, וואס איז אויסגעפיהרט געווארען פון ראפינירטע גנבים.

א געוויסער היגער סוחר ווייס (זאכאדניא 66) איז מיט עטליכע טעג צוריק איינגעזעצט געווארען אין תפיסה.

מיט עטליכע טעג שפעטער האט זיך צו זיין פרוי געמאלדען אנ'אונבעקאנטער פערשוין און פארשטעלענדיג זיך אלס א מענש, וואס האט בעקאנטשאפט מיט דער תפיסה-מאכט, קען ער פאר איהר אויספועל'ן א „ווידזעניע" אין דער תפיסה און קען מיטנעמען א פעקעל עסען.

די פרוי האט איהם געגלויבט, און ביידע זענען זיי גראד אין דער גאס איינקויפען פערשידענע זאכען. קומענדיג פאר דער תפיסה, האט ער געזאגט, אז ער דארף ערגיץ אריינגעהען און דער פרוי געהייסען ווארטען. האט זי געווארט א צייט, און אז יענער איז נישט געקומען, איז זי צוריקגעגאנגען אהיים. דא האט זי דערזעהען, ווער דער פויגעל איז, מחמת די וואוינונג איז געווען „בעארבייט". דער בחור האט צוגענומען ציהרונג, וועש און מלבושים אויף א סומע פון 10 טויזענד זלאטעס.

די פרוי ווייס האט וועגען דער גנבה געמאלדען דער פאליציי.

צומארגענס בעקומט די פרוי ווייס אנ'אויפפאדערונג צו קומען אין אויספארשונגס-אמט טאקע וועגען דער גנבה. קומענדיג צוריק פון דער אויספארשונג, איז איהר פינסטער געווארען פאר די אויגען. די באנדע האט פערענדיגט ס'שטיקעל ארבייט, זיי האבען ממש אויסגעליידיגט די וואוינונג, אזוי, אז זי איז געבליבען ביי די פיר ווענד. זי האט דערום נישט געהאט קיין אנדערע עצה, ווי צו מעלדען די צווייטע גנבה.

פאליציי זוכט די ראפינירטע גנבים.

Dr. H. Rakowski

אינערליכע קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

האט זיך איבערגעצויגען פון זאוואדזקא 8

אויף טראוגוטא 5, טעל. 34-137.

ראטעוועט אייער געזונט

קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאקעס. — גומי-זאקען לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ

אוים לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראנט פארטער), טעל. 09-177 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג.

צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.

(אין זגערזש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

● ר. איזראעל ●

דער בערזען-סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

3

— קום אריין, שמעון, אין א קאפע, מיר וועלען פערברענגען א שעה צייט.

— איך דאנק דיר, סאמעק, איך קען נישט היינט, איך געפין זיך אין א צושטאנד וועו איינזאמקייט איז די בעסטע רפואה, אפשר אנ'אנדערש מאל....

סאמעק האט מיט רחמנות געקוקט אויף שמעונען און איז אוועק.

— ווייס דער רוח, וואס דאס איז פארא מענש, האט זיך סאמעק געטראכט. קיינער קען איהם נישט, קיינער ווייס נישט פונוואנען ער איז געקומען, קיינער ווייס נישט ווער ער איז. צופעליג האב איך איהם בעקענט ביי וואן. דאס מערקווירדיגסטע דער ביי איז אבער דאס וואס פון ערשטען אנבליק האב איך זיך אזוי צוגעבונדען צו איהם, אז איך קען איהם גארנישט פערגעסען, ווער ווייס צי ער האט נישט עפעס א שייכות צו דער געהיימנישפולער געשיכטע מיט וואס זעלבסטמארד.

שמעון האט ווידער געבלאנקעט איבער די גאסען, ער האט זיך נישט געקענט קיין ארט געפינען, ס'האט געמוזט אדורכגעהן א געוויסע צייט בין שמעון זאל זיך קענען אויף אזויפיל בערוהיגען, אז ער זאל ווערען פעהיג ווידער זעלבסטשטענדיג צו טראכטען און נישט זיין אפהענגיג פון קיין שום סוגעסטיע. ערשט נאך א שעה ארומשלעפען זיך איבער די גאסען, האט שמעון בעשלאסען אוועקצוגעהן אין וואס וואוינונג, איהם האט געצויגען אהין הגם ס'איז שוין געווען שפעט און ער האט נישט געוואוסט צי ווערט בכלל קענען דארט אריינקומען. דאך איז ער אהינגעגאנגען. ער האט אנגעקלונגען און איהם האט געעפענט די אלטע פרוי וועלכע האט בעדינט ביי וואן זייט לאנגע יאהרען.

— גוטען אוונט הער מארקוס. האט זי געזאגט, געלויבט איז גאט וואס איהר זענט אהערגעקומען. מ'קאן דאך משוגע ווערען. דא הערשט אזא שרעקליכער טרויער. איך האב אזוי מורא דא אליין צו בלייבען... גיט מיר אנ'עצה וואס טוט מען? די שטוב איבערלאזען אויף הפקר וויל איך נישט. דא בלייבען קען איך נישט. וויל מיך נעפאלט אזא שרעק, אז איך וועל דאס פשוט נישט אויסהאלטען.

שמעון האט כמעט נישט געהערט וואס די אלטע רעדט צו איהם.

— האט מאדאם וואן נישט איבערגעלאזט א בריף פאר מיר, האט שמעון געפרעגט.

— אוי, די אומגליקליכע, ניין, זי האט נישט איבערגעלאזען קיין שום בריף, די פאליציי האט דא אדורכגעפיהרט א רעוויזיע און מיך אויך עטליכע מאל געפרעגט צי זי האט נישט איבערגעלאזען קיין בריף, איך האב אין ערגעץ נישט געפונען.

— פונדעסטוועגען דוכט זיך מיר, אז וואן האט איבערגעלאזען פאר מיר בריף.

שמעון האט אנגענומען די האנד פון דער אלטער.

— ס'איז דאך נישט מעגליך, א שעה פארן טויט האב איך זי געזעהען, נישט געזעהען, נאר... ניין, ס'איז נישט מעגליך, אז וואן זאל מיר נישט האבען צו זאגען באבן טויט, ס'איז נישט מעגליך...

שמעון איז אריין אין דער וואוינונג. ער איז אריין אין וואנס שלאפצימער, דארט איז אלץ געווען אזוי ווי פריהער. די אויסערגעוועהנליכע רייבקייט ארדנונג, די געשמאקפולע איינארדנונג — אלץ אזוי ווי פריהער.

— זי האט נישט געוואלט מאכען קיין אונארדנונג אין איהר צימער, האט די אלטע געזאגט. א שטראף פון אויבערשטען, א משוגעת איז איהר אריינגעפאלען אין קאפ.

— יא, א משוגעת, נישט אנדערש, שמעון האט זיך ארומגעקוקט אין אלע זייטען, איהם האט דאך דאס הארץ געזאגט אז וואן האט איהם נאך עפעס צו זאגען, זי האט דאך איהם געוואלט אזויפיל זאגען און דאס שטענדיג אפגעלעגט אויף שפעטער, אין דאס מעגליך, אז זי וועט איהם דאס אלץ שוין מעהר בכלל נישט זאגען. ניין, דאס איז נישט מעגליך. ער מוז זוכען, פיבערהאפט האט ער זיך ארומגעקוקט אין יעדען ווינקעלע געעפענט יעדעס שופלאד. האט אריינגעקוקט אין דעם קליינעם פודערקעסטעל, אין וועלכען ער האט געפלעגט אריינלייגען פאר וואן בריף, דעמאלט ווען ער האט זי איבערהיים נישט געטראפען. אין דא האט שמעון שיער נישט אויסגעשריגען פאר איבעראשונג, ער האט פערביסען די ליפען, כדי נישט צו שרייען. אין קעסטעלע איז געלעגען א קליין בריווע אדרעסירט צו איהם. דער אדרעס איז געווען געשריבען מיט וואס האנד. אין דעם איז שוין נישט געווען קיין ספק, ער האט מיט דעם ערשטען בעסטען אויסרייד ארויסגעשיקט די אלטע פון שטוב און דאס בריוועל פערשטעקט אין טאש אריין. ער איז באלד ארויסגעלאפען און ווירער ווי מיט א שעה צוריק, געלאפען איבער די גאסען, וועלענדיג זיך ערגעץ אפשטעלען, כדי אדורכצולייענען דעם בריף. ער האט אבער אינערגעץ נישט געפינען דעם ענטשפרעכענדען ארט וואו ער זאל דאס קענען טון.

ער איז געלאפען צו זיך אהיים, קיין אנדער ארט האט ער נישט געפינען. ער האט אויפגעעפענט די טיר און איז אריין אינווייניג ער איז שטארק איבעראשט געווארען ווען ער האט אין זיין וואוינונג געטראפען עטליכע מענשען. דאס זענען געווען א פאליציי-קאמיסאר, צוויי פאליציאנטען און צוויי ציוויל-פערזאנען.

— מיר ווארטען אויף אייך, האט דער פאליציי-קאמיסאר געזאגט.

— ביטע מיט וואס קען איך דינען?

— מיר זענען געקומען פון דער פאליציי, איך מיט פיר פאליציי-בעאמטע זענען געשיקט געווארען אהער אדורכצופיהרען א רעוויזיע. מיר געפינען זיך דאך אין דער וואוינונג פון דעם בערזען-סוחר שמעון מארקוס אויס לאנדאן.

— אזוי איז עס, וואס האט ביי מיר די פאליציי צו טון. וואס פארא רעוויזיע דארף מען ביי מיר אדורכפיהרען.

— דאס איז נישט אין אונזער קאמפעטענץ צו וויסען, מיר ערפילען נאר דאס וואס מ'האט אונז געהייסען, דערביי האט דער פאליציי-קאמיסאר געוויזען א בעפולמעכטיגונג פון דער פראקוראטור אדורכצופיהרען די רעוויזיע.

— וואס זוכט איהר דען ביי מיר? האט שמעון געפרעגט.

— פרעמדע וואלוטע.

— איז דען מיר פערבאטען צו האבען פרעמדע וואלוטע?

— ניין, אזא פערבאט איז נישט פאראן, אבער ס'איז פאראן א חשד. אז איהר האנדעלט אונלעגאל מיט דער פרעמדער וואלוטע

—ביטע, איהר דארפט גארנישט זוכען, איך קען אייך אליין געבען דאס, וואס איהר זוכט. עס וועט זיין איבעריג אייער מיה.

— טא זייט אזוי גוט, הער מארקוס, און גיט אונז ארויס דאס גאנצע געלד וועלכעס איהר האט אין פרעמדער וואלוטע, מיר מוזען דאס לויט דער צייטווייליג קאנפיסקירען, מיר וועלען אייך דערנאך רופען ארויסשטעלען א קוויטונג און מארגען וועט איהר קומען אין דעם אויספארשונגס-אמט, וואו דער ענין וועט קלאר ווערען.

— אויב ס'קען נישט אנדערש זיין, האט שמעון געענטפערט, ביטע, וועל איך אלץ געבען, איך האב אין שטוב א גרעסערע סומע.

— גוט, מיר וועלען אייך גלויבען, און אייך נישט מאכען קיין אונארדנונגען, שמעון האט ארויסגעלעגט אויפן טיש דאס גאנצע געלד וועלכעס ער האט געהאט אין שטוב אין פרעמדער וואלוטע. דאס איז געווען א היבשע סומע פון עטליכע צענדליג טויזענד זלאטעס. דער קאמיסאר האט עס צוגענומען. איינגעפאקט אין א פעקעל, פערזיגעלט און אויסגעשטעלט א קוויטונג פאר שמעונען.

(פארטזעצונג קומט).

הר' שמואל מאָהילעווערס בעזוך ביים באַראָן עדמונד ראָטשילד

צום 90-טען געבורטסטאָג פון „נדיב הידוע"

דאָ הויבט עס זיך אייגענטליך אָן דער ווירקליכקייט אָן.

און ווען נישט יענער בעזוך מיט אומגעפעהר 52 יאָהר צוריק, און ווען נישט יענע מאָמענט, וועלכער איז געווען אפשר דער וויכטיגסטער און דער אָנפאַנג פון דער ענטוויקלונג פון ביידעם ישוב — איבער־הויפט פון דער לאַנדווירטשאַפט און פלאַנטאַציע־אַרבייט — אין ארץ־ישראל. און ווען נישט יענער היסטאָרישער בעזוך מיט 52 יאָהר צוריק, ווען נישט יענע בעגעגעניש צווישען צוויי וועלטען, צווישען תורה און געלד, וואָלט זיך דער באַראָן, אפשר היינט געווען אַ גאַנץ גרויסער פילאַנטראָפ, אָבער נישט דער „נדיב הידוע", ווי דער גרייזער באַראָן הייסט.

• • •

יש קונה עולמו בשעה אחת, און דאָ איז אין אַ קורצערער צייט אפשר, ווי אַ שעה, אָפּגעקויפט געוואָרען דער גרעסטער טייל פון יודישען פּיוּאָנערטום אין ארץ־ישראל. און פּאַסירט האָט עס, נישט ערגעץ אַנדערש ווי אין פּאַריז. אין פּאַריז איז געלייגט געוואָרען דער זיכערער יסוד פאַר דער יודישער קאָלאָניזאַציע. אין פּאַריז האָבען די ערשטע חובבים אָפּגעהאַלטען זייער ערשטען און בעדייטענדען זיג. אין פּאַריזער הויפּט־ביוּראָ פון באַראָן ראָטשילד איז אָפּגעחתמ'עט געוואָרען דער גורל פון דער ביידער קאָלאָניזאַציע אין ארץ־ישראל.

דאָס איז געווען אין די 90. יאָהרען פון פאַרגאַנגענעם יאָהרהונדערט. אין אָנהויב פון דער ממשלה פון צאַר אַלעקסאַנדער דעם דריטען. צעהנדליגער טויזענדער רוסישע יודען, פּליטים פון די שרעקליכע פּאָגראָמען, האָבען זיך געוואַלגערט אין די גרענעץ־שטעט פון גאַליציע, אין לעמבערג אין בראָד, אין קראָקע און אין אַנדערע שטעט. דעמאָלט האָט אַ ייד, מיט אַ גרויס וואַרעם יידיש האַרץ, איבערגעלאָזען זיין כסא הרבנות, און אויף אייגענע הוצאות זיך געלאָזען אין דער ברייטער וועלט אַריין וואָקען, מאָהנען, פּאָדערן ביי די יודען פון מערב־אייראָפּע, דאָס יודישע און מענשליכע געוויסען. דאָס איז געווען דער גרויסער יודישער פּאַטריאָט און איינער פון די ערשטע חובבים, הרב ר' שמואל מאָהילעווער ז"ל.

זיין ענדציל איז געווען ציון. דאָרט האָט ער געזעהען דעם „מקלט בטוח" פאַרן געפּלאָגטען און געיאָגטען יודישען פאָלק.

דער עהרווירדיגער רב איז געקומען אין דייטשלאַנד, וואו ער האָט געפּרובט פּעראיינטערעסירען די דייטשע „איזראַעליטען" אינ'ם גורל פון זייערע רוסישע ברידער, אָבער ער האָט דאָ אָנגעטראָפען אַן איינזעדנע וואַנט און פערשטאָפּטע אויערען פאַר אַלץ וואָס האָט געשמעקט מיט ארץ־ישראל. דאַמאָלט האָט דאָך די רעפאָרם, די אַסימילאַציע, אין דייטשלאַנד אָפּגעהאַלטען איהר גרויסען „זיגעס־צוג" צווישען דעם דייטשען יודענטום. דעמאָלט האָבען די דייטשע יודען נאָך נישט געחלומט אַז עס וועט אַמאָל אויפשטיין אַ היטלער, וועלכער וועט זיי אַ יעדע שעה און טאָג צוויי מאָל דערמאָנען זייער יודישקייט.

מיט אַ שווערער געמיט האָט דער בכבודער רב פערלאָזען דייטשלאַנד מיט איהרע פאַרדייטשטע איזראַעליטען און איז געגאַנגען נאָך פראַנקרייך, וואו עס האָבען שוין געבלאָזען אַנדערע ווינטען, פון פרייהייט און גלייכהייט.

עטליכע טעג פאַר סוכות תרמ"ג (1883) איז הרב מאָהילעווער אָנגעקומען אין פּאַריז. דער דעמאָלסדיגער הרב הכולל פון פראַנקרייך, הרב צדוק הכוהן, צוזאַמען מיט דעם גביר ר' מיכאל ערלאַנגער האָבען זיך פעראינטערעסירט מיטן פּראָיעקט פון ר' שמואל מאָהילעווער און האָבען איהם צוגעזאָגט דעריבער צו הערען מיט באַראָן עדמונד ראָטשילד, און איהם פעראינטערעסירען אין דער „זאַך" אין דעם גראַנדיעזען פּראָיעקט, וועלכען ר' שמואל האָט מיט זיך געבראַכט, זיי האָבען איהם אויך צוגעזאָגט פערשאַפען איהם אַן אוידיענץ ביים באַראָן.

און זיי האָבען געהאַלטען וואָרט. דעם 1־טען טאָג סוכות, תרמ"ג, דעם ערשטען טאָג פון סימבאָלישען יום־טוב פון „חג האסיף" איז דאָס געווען, ווען די פּראַכטפולע טיהרען פון הויפּט־ביוּראָ פון באַראָן ראָטשילד האָבען זיך געעפענט פאַר הרב ר' שמואל מאָהילעווער, פאַר אייביגען אידעאַל פון ישוב ארץ־ישראל. דעם חשובען רב האָבען בעגלייט די אויבענדערמאָנטע העררען, דער רב הכולל ר' צדוק הכהן און הער מיכאל ערלאַנגער.

דער באַראָן האָט זיינע געסט אויפגענומען ליבענסווירדיג און פריינטליך.

— וואָס איז אייער פערלאַנג רבי? האָט דער באַראָן געפרעגט.

און ר' שמואל מאָהילעווער האָט געענטפערט:

— הער באַראָן! פאַר דעם דאָזיגען טיש אין דעם דאָזיגען ביוראָ וואו איהר בעהמט מיך איצטער אויף, קומען פאַר אייך פאַר די געזאַנדטע פון מלוכות. שליחים פון שטאַרקע און מעכטיגע נאַציעס מיט גראַנדיעזע פּראָיעקטען. ווער ע"ז שלאָגט אייך פאָר צו בויען גרויסע אייזענבאַהן־ליניעס און ווער עס קומט מיט אַ פּלאַן צו בעזעצען און אויפּלעבען ווייטע טיילען אויפן ערד־קוגעל, אַלע קומען זיי בעוואָפענט מיט אומצייליגע פּלענער און איינצעלהייטען איבער דער זאַך, וואָס זיי שלאָגען פאָר, און הויכע פּראָזען ענטוויקלען זיי דאָ, פאַר אייך, דייערע פּראָיעקטען, די פּערדינסטען וואָס איהר קענט דערביי מאַכען און דעם נוצען וואָס די וועלט וועט דערפון האָבען, — און איך?

איך קום צו אייך אלס שליח פון דעם געפּלאָגטען און פערפּלאָגטען יודישען פאָלק. מיט אַ גרויסען, גאָר גרויסען טויזענט־יאָהריגען פּראָיעקט און דאָס איז — ישוב ארץ ישראל.

מיין שפּראַך איז צו אָרעם, בכדי איך צו דערקלערען די גרויסקייט און וויכטיגקייט פון דעם דאָזיגען געוואַלטיגען פּראָיעקט, פון וועלכען עס איז אָפּהענגיג די ווייטערדיגע עקזיסטענץ פון אונזער פאָלק, איך קען אייך אין דעם איינציגען ווארט נישט אויף געבוג דערקלערען דאָס גליק, וועלכעס ליגט אין דעם דאָזיגען פּלאַן פאַרן יודישען פאָלק ווי פאַר אייך.

אויב איהר וועט זיך צוהערען צו מיינע רייד און ענטפערען אויף דער בקשה פון יודישען פאָלק, ווידער אויפצולעבען דאָס חרובע פערוויסטע יודישע לאַנד, דאַן וועט איהר עס דאָך טון נאָר דערפאַר ווייל דער גורל פון אייער פאָלק, וועט דערגיין צו אייער געוויסען ווייל דער גורל פון אייערע אומגליקליכע ברידער וועט דערגרייכען ביז אייער האַרץ, דאָס וואַרעמע האַרץ פון אַ גרויסען יודען".

ביי דער סצענע דערציילט דער כראָניקער פון יענער צייט, האָבען זיך ביי די אַנוועזענדע געשטעלט טרערען אין די אויגען.

* * *

די דאָזיגע אויפריכטיגע ווערטער, דברים היוצאים מן הלב, וועלכע עס האָט דאָ גערעדט הרב רבי שמואל מוהילעווער, האָבען אויפן באַראָן געמאַכט אַן אומבעשרייבליכען איינדרוק, און דער באַראָן וועלכער האָט זיך אויך פריהער אינטערעסירט מיט יודישע פראַגען, קענענדיג גוט די יודישע געשיכטע, האָט דאַמאָל אַנטגילטיג בעשלאָסען מקריב צו זיין אַ טייל פון זיין גרויסען פערמעגען פאַר'ן ישוב ארץ־ישראל.

* * *

נישט אומזיסט האָט איהם דאָס יודישע ארץ־ישראל און די יודישע וועלט געגעבען די צוויי העכסטע טיטלען, די שענסטע צוויי נעמען: „הנדיב הידוע", און „אבי הישוב", ווייל פון יענעם בעזוך פון ר' שמואל מאָהילעווער מיט 52 יאָהר צוריק ביז'ן היינטיגען טאָג איז נאָך אויף אַ האָר נישט אָפּגעקילט געוואָרען יענער הייסער איינגעס און האַרציגע בעציהונג פון באַראָן עדמאָנד ראָטשילד מיט ארץ־ישראל.

צ. ה. וואַססמאַן.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאָלג. טעג!
גרויסער שלאַגער־פּראָגראַם!
דיר וועלט
געהער צו דיר
מיט'ן פענאָמענאַלען טענאָר
Józef Schmidt
אין דער הויפּט־ראָלע,
ווי אויך קלאַנג־צוגאַבע.
אָנהויב פון די סעאַנסען שבת און יום־טוב 12 אַ זייגער. געוועהנליכע טעג 4 נאָכם.

Dr.
Wołkowyski
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
נעהמט אָן אין הויט־ און ווענערישע
קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע
נעהמט אָן פון 8–12 בייטאָג און פון 4–9 אָווענד.

ראַדיאָ־ווינקעל

דער קאַמף מיט די ראַדיאָ־האַזען אין עגיפּטען

די ראַדיאָ־סטאַנציעס אין עגיפּטען האָבען זיך בשום אופן נישט געקאָנט קיין עצה געבען מיט דער ריזיגער צאָהל אַזוי־גערופענע „ראַדיאָ־האַזען", די אַראַבער האָבען גאַנץ גערן געהערט ראַדיאָ, אָבער פון צאָהלען פאַר דעם פערגעניגען האָבען זיי נישט שטאַרק געהאַלטען.

דאָס עגיפּטישע געזעץ זאָגט, אַז דער וואָס וויל הערען ראַדיאָ, דאַרף אַריינטראָגען דעם געהעריגען אָפּצאָהל, דאַגעגען ווערט איבערים געזעץ גאָר נישט דערמאָנט וועגען די בעזיצער פון ראַדיאָ־אַפּאַראַטען. די אַראַבער האָבען דאָס טאַקע אַזוי אויסגעטייטשט און פאַר די ראַדיאָ־בעאַמטע ערקלערט אַז פאַר האָבען אַ ראַדיאָ־אַפּאַראַט אין שטוב איז מען נישט מחויב אַריינצוטראָגען דעם ראַדיאָ־אָפּצאָהל.

האָט די עגיפּטישע מאַכט אָפּגעטון איהרע אַראַבער אויף טערקיש... עס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אַ שטרענגע פעראָרדנונג צו פעררעגיסטרירען די ראַדיאָ־אַפּאַראַטען, דערביי איז געוואָרען אָנגעוויזען אַז דאָס פעררעגיסטרירען דעם אַפּאַראַט ווערט געמאַכט צוליב סטאַטיסטישע טעמים און וועט נישט פערפליכטען צו קיין אָפּצאָהל.

שוין אין דער ערשטער וואָך האָבען העכער דריי טויזענד אַראַבער געמאָלדען זייערע ראַדיאָ־אַפּאַראַטען, ווען די גאַנצע רעגיסטראַציע איז געוואָרען דורכגעפיהרט האָט דער עגיפּטישער פּאָסט־מיניסטער געמאָלדען זיינע בירגער, אַז פון היינט אָן וועט מען מוזען צאָהלען פאַר הערען ראַדיאָ און קודם כל די יעניגע וואָס האָבען זייערע אַפּאַראַטען פעררעגיסטרירט, ווייל עס איז נישט מעגליך צו האָבען אַ ראַדיאָ אין שטוב און נישט בענוצען זיך מיט איהם.

ענליכע קאַמפען מיט די „ראַדיאָ־האָזען" אָדער „שוואַרצע הערער" ווי מען רופט זיי, קומען איצטער פאָר אין בעלגיען, פראַנקרייך און איטאַליען. די שטראָפען זענען זעהר האַרבע. מען בעשטראָפט זאָגאַר מיט תפיסה און קאָנפיסקירען דעם אַפּאַראַט.

אויך אין פּוילען ווערט געפיהרט זעהר ענער גיש דער קאַמף מיט די „ראַדיאָ־האָזען" וועלכע עס דראָהט אַ שטראָף ביז 3 חדשים תפיסה און 3 טויזענט זלאָטעס געלד־שטראָף.

DR.
L. Czarnożył
וואוינט יעצט אויף
62 פּיעטריקאָווער 62
און נעהמט אָן פון 9.30 ביז 10.30 פאַרמיטאָג און פון 4–6 נאָכמ.
ספּעצ. האַרץ־קראַנקהייטען

DR. DED. H. LUBICZ
פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפּפאַנגס־שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אָווענד און יו"ט 9–1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע־זאַל

דער אַריער־פּאַראַגראַף 226

ר. איזראַעל

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער איצטיגער היטלער צייט

די מיטגלידער פון דער קאָמיסיע זענען גלייך צוגעגאַנגען צום אָרט, וואו ס'זענען געלעגען די צוויי פערבלוטיגטע מענשען, אַ צעהנדליג מענשען האָבען זיך איבערגעבויגען איבער די צוויי פערבלוטיגטע קערפּערס.

— זי איז טויט, האָט איינער פון די קאָמיסיע־מיטגלידער געזאָגט.

— און ער האָט אָפּגעריסען אַ שטיק פון רעכטען פוס.

— דאָס זענען די, וועלכע האָבען געוואָרפען די באָמבע.

— היינריך זאַקס? ער גאָר!? ווי אַזוי געפינט ער זיך בכלל צווישען די לעבעדיגע?

פריצי האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף אַזאַ אופן ער זאָל זיין בעהעטער צו היינריכן, און זאָל קאָנען מיט איהם עפּעס רעדען. דאָס האָט זיך פריצין נישט איינגעגעבען. היינריך איז באַלד מיטגענומען געוואָרען דורך די שטורמיסטען, מ'האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל און דאָ האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז ער איז נאָר לייכט פערוואונדעט אין פוס, די אַלע אויספאָרשונגען און פערהערען, וועלכע מ'האָט ביי היינריכן אַדורכגעפיהרט האָבען נישט געבראַכט צו קיין שום רעזולטאַט. היינריך האָט בשום אופן נישט געוואָלט ענטפערען אויף דער פראַגע ווער ס'איז די פרוי, וועלכע איז דערהרגעט געוואָרען ביים וואַרפען די באָמבע. ער האָט אויך נישט געוואָלט אָנגעבען קיין שום פּרטים פון אַטענטאַט, הגם ער האָט נישט געלייקענט אַז ס'איז געוואָרפען געוואָרען אַ באָמבע אויפן לאַגער.

די שטורמיסטען האָבען אָנגעהויבען צו זוכען די שפּורען פון דער גרויסער אָרגאַניזאַציע וועלכע פערנעהמט זיך מיט טעראָר, ס'איז ביי זיי

מאַכט נישט געווען קיין ספק, אַז דער אויפרייס אין לאַגער שטעהט אין אַ נאָהענטען צוזאַמענהאַנג מיט'ן מאָרד פון אַלפרעד בעהמע, וועלכער איז פאָרגעקומען מיט אַ טאָג פריהער.

פריצי איז גלייך, ווי די קאָמיסיע מיטגלידער זענען זיך פונאַנדערגעגאַנגען, אַוועק אין דער וואוינונג, וואו ער האָט זיך געריכט צו טרעפען נאָר קאָן'ען און פרידאַן, ער איז דעריבער געוואָרען שטאַרק איבערראַשט ווען ער האָט דאָרט געטראָפען אויך גוסטאַוון.

— בעת דעם שרעקליכען אויפרייס איז מיר געלונגען צו ענטלויפען האָט גוסטאַוו שנעל געזאָגט צו פריצין, און איך בין אַהער־געקומען, כדי צו וואַרטען אויף אייערע בעפעהלען, אפשר ווייסט איהר עפּעס פּרטים וועגען דעם אַטענטאַט, וואָס איז מיט צילקען און וואו איז אַהינגעקומען היינריך.

— קיין שום פּרעהליכעס, האָט פריצי אָפּגעענטפערט, צילקע איז דערהרגעט געוואָרען און היינריך איז אַ פערוואונדעטער אַרעסטירט געוואָרען אָבער. איצט איז נישטאָ קיין צייט אויף טרויערען אָדער דערציילען זכרונות, מיר מוזען טראַכטען וואָס ווייטער צו טון?

— מיר וואַרטען אויף אייערע בעפעהלען, פריצי, האָט קאָן צוזאַמען מיט גוסטאַוון געזאָגט.

— מיין בעפעהל איז, אַלזאָ, אַז גוסטאַוו מיט פרידאַן זאָלען צוריק אָפּפאָהרען קיין פּוילען און דאָס באַלד. קיין איין מינוט נישט פערשלעפּען.

— מיר האָבען דאָך נישט קיין דאָקומענטען...

— און קיין געלד, האָט פריצי צוגעגעבען, וועגען געלד האַנדעלט זיך עס נישט, איך וועל אייך געבען אַביסעל געלד, אַז עס זאָל אייך סטייען ביז איהר וועט קומען קיין פּוילען, וואָס שייך דאָקומענטען, וועט איהר זיך מוזען אַן עצה געבען ביי דער גרעניץ. איהר זענט דאָך נישט קיין קינדער.

אַקעגענשטעלען זיך פריצים ווילען האָט קיינער נישט געוואַגט, איבריגענס האָט גוסטאַוו אויסגערעכענט אַז ס'האָט מעהר נישט קיין זין צו בלייבען דאָ, ווייל סוף־כל־סוף ביי דער איצטיגער אַבגעשטרענגטער לאַגע וועט ער מוזען אַ ערטירט ווערען.

ס'האָט נישט געדויערט קיין צעהן מינוט ווי גוסטאַוו איז אַוועק מיט זיין מוטער, כדי צוריקצופאָהרען קיין פּוילען. זיי האָבען גליקליך אַדורכגעשמוגעלט די גרעניץ און צוריק אָנגעקומען קיין לאָדז.

— און וואָס פאַראַ אַרבייט האָסטו פאַר מיר, פריצי, האָט קאָן געפרעגט

— קיין שום אַרבייט, פאַר דיר, האָט פריצי געזאָגט, צי ווייס איך, אַז אונזער אַרבייט האָט עפּעס אַ זין? אמת דער אַטענטאַט האָט אויפגעטרייסעלט דאָס געוויסען פון פיל מענשען אין דייטשלאַנד, אָבער די מעהרהייט מאַכט ווייטער די אַלע נידערטרעכטיגקייטען און געמיינהייטען, ס'וועט זיך גאָרנישט ענדערען אין דער אָרדנונג פון לאַנד, אַלץ וועט בלייבען אַזוי ווי ס'איז איצט, און צי האָבען אַ זין אונזערע קרבנות וועלכע מיר ברענגען, און פון דער אַנדערער זייט, צי האָט אַ זין מיין ווייטערדיג לעבען, צי קען איך ווייטער אַזוי לעבען, אומגליקליך, קאָן, אומגליקליך.

— הערט קאָן, מיר מוזען זיך איצט פונאַנדער געהן. פון אַלע זענען מיר איצט געבליבען צוויי מענשען, וועלכע קענען אויך נישט האָבען קיין געמיינזאַמען וועג, איהר מוזט געפינען אייער וועג

— און איהר? האָט קאָן געפרעגט.

— איך האָב שוין מיין וועג געפונען, האָט פריצי געענטפערט און איז אַרויס פון שטוב, נישט געזעגענדיג זיך אפילו מיט זיין חבר.

פריצי איז געגאַנגען צו דער גרעפין העלדאָרף.

— פריצי איהר זענט דאָס? אין מיטען העלען טאָג? געוויס האָט אויף אייך געווירקט דער עקעלהאַפטער אַטענטאַט אין קאָנצענטראַציע־לאַגער.

— ניין, נישט דאָס, איך בין געקומען צוגעגעגריים צו דעם דאָזיגען אַטענטאַט, איך בין געקומען צוליב עפּעס אַנדערש.

— צוליב וואָס?

— איך אַנטשולדיגען פאַר דער טובה, וואָס איהר האָט אין מיר געטון און געגעבען דעם פּאָסטען אין דער פאַבריק,

— איך האָב דאָס נישט געטון אַזוי ווייט צוליב אייך ווי צוליב מיר.

— דאָס איז מיר נישט קיין אונטערשיד, ווייל איך רעזיגניר שוין פון פּאָסטען.

— פאַרוואָס? וואָס איז געשעהען?

— כ'האָב געננוג דעם גאַנצען שווינדעל און די גאַנצע נידערטרעכטיגקייט כ'וויל נישט מעהר.

— וואָס איז געשעהען? האָט די גרעפין נאָכאַמאָל איבערגעחזרט.

— אַז וואָס ס'איז געשעהען, האָט פריצי געזאָגט, אַרויסכאַפּענדיג אַ רעוואָלווער און שיסענדיג זיך גלייך אין קאָפּ אַריין.

— וואָס איז געשעהען? האָט די גרעפין אויסגעשריגען. רודאָלף, רודאָלף קום נאָר אַריין

פריצי האָט געלעבט נאָך עטליכע מינוט, ער האָט נישט אַרויסגערעדט קיין איין וואָרט, צי ער האָט נישט געוואָלט רעדען, צי ער האָט נישט געקענט רעדען, ער איז געשטאָרבען נאָך ליגענדיג אויף דער ערד אין סאַלאָן פון דער גרעפין העלדאָרף.

וועגען די סיבה פון דעם דאָזיגען אַריגינעלען זעלבסטמאָרד האָט קיינער נישט געקענט זיך דערוויסען און וועגען פריצין האָט קיינער מעהר נישט דערמאָנט...

קאָן איז געבליבען איינער אַליין, ער האָט נישט געקענט אַרויסגעהען אפילו אין גאַס אָהן רייזקאַ, יעדער מינוט האָט ער געקענט אַרעסטירט ווערען און דעמאָלט וואָלט ער זיכער שוין נישט אַרויס קיין לעבעדיגער פון די נאַצי'ס הענד. אויף אייגענער האַנד האָט ער גאָרנישט מעהר געקענט טון, ער האָט זיך אָבער געפיהלט אַלס דער, וועלכער איז געבליבען איבער אַליין פון דער גרופּע מענשען, וועלכע האָבען זיך אונטערגענומען צו קעמפען געגען דעם שלעכטס, געגען דער געמיינהייט און נידערטרעכטיגקייט, געגען דעם אַריער־פּאַראַגראַף, צוליב וועלכען עס ליידען אַזוי פיל מענשען.

(סוף קומט.)

פון טעאטער „ראזמאיטאשטשי“

היינט צוויי פארשטעלונגען אין איין אווענד

די פארשטעלונגען אין טעאטער „ראזמאי-טאשטשי“ מיט דעם אמעריקאנער סטאר מיכאל מיכאלעסקא, גייען ווייטער מיט גרויס ערפאלג.

היינט, דאנערשטאג, ווערט געגעבען צום צווייטען מאל משה ליפמאנ'ס ערשטע אויפפיהרונג די טראגי-קאמעדיע „מאן, מענש און פאטער“, וועלכע האט באלד ביי דער ערשטער אויפיהרונג שטארק אויסגענומען ביים טעאטער-עולם.

נאך דער פארשטעלונג ווערט געגעבען א גרויסער קאנצערט מיט דער בעטייליגונג פון מיכאל, מיכאלעסקא, פאני רובינא, מרדכי הילס-בערג, מאקס באזשיק, יוסף סטרוגאטש און רייזעל ליבראווסקא.

די פרייזען צו דער גרויסער פארשטעלונג זענען ספעציעל נידריגע – אלע פלעצער אין פארטער 1 זל.

קומענדיגען זונטאג ווערט געגעבען די לעצטע געזעגענונגס-פארשטעלונג אויף וועלכער מיכאלעסקא וועט זיך געזעגענען מיט'ן לאדזער טעאטער-עולם.

„פאלקיסטישע בלעטער“

עס איז ארויס פון דרוק דער נומער 3 פאלקיסטישע בלעטער“ צוויי-וואכען-שריפט, ארגאן פון דער יוד. דעמ. פאלקס-פארטיי אין פוילען.

דער נומער איז א רייכער און ענטהאלט ארטיקלען פון צדוו. נח פריליצקי, אין אונזער ווינקעל, אונזער בעציהונג צום „שולקולט“ פון אלחנן צייטלין, בעשיידענער חשק פון דער „גאזעטע ווארשאווסקא“ (א פעליעטאן), די טראגישע לאגע פון יוד. האנדווערקער, קארעספאנדענץ פון ווילנע און לובלין, פרעסע-שטימען און פרעסע-רינגען. דער נומער קאסט 25 גראשען, איז צו בעקומען אין לאקאל פון יוד. דעמ. פאלקס-פארטיי, שרו' מיעסקא 20 און אין אלע צייטונגס פארקויפן.

ג.

DR. MED.

H. Różaner

הויט, ווענערישע און מענער-שוואכע קראנקהייטען

NARUTOWICZA 9, tel.8-98.

נעמט אן פון 8–10 און פון 5–8 אוו.

מעלדונג

העברעאישע אווענד-קורסען ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, שרודמעיסקא 29.

עס ווערען געעפענט נייע גרופען פאר אנ-פענגער און אוואנסירטע, די למודים הויבען זיך אן אין די נאהענטסטע טעג. איינשרייבונגען אין ציוניסטישען ביורא שרודמעיסקא 29 טעגליך פון 8—10 אווענד. עס דארפען זיך מעלדען אויך אלע וועלכע האבען שוין געלערנט אויף די קורסען.

יודען געדענקט!

היטלערישע באנדעס פייניגע אייערע ברידער אין דייטשלאנד

אייער נצוחהר געגען זיי איז באיקאט אויף סחורות פון דייטשלאנד!

קלאנג-קינא

CAPITOL

זאוואדזקא 16

היינט און פאלג. טעג! — פרעזענטירען מיר דעם שלאגער-פילם, וואס האט איבעראשט די גאנצע וועלט א.ג.

„טארזשאנס ליבע“

דראמע פול מיט פאטירונגען און פרימי-טיווע ליבע. •• אין די הויפטראלען:

JOHNY WEISSMULLER

N. Hamilton i M. O'Sullivan

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון P. A. T. ווי אויך אקטואליטעטען פון FOX

פרייזען פון די פלעצער אויפן 1-טען סעאנס און אויף די פריהמארגען-פארשטעלונגען פון 54 גראשען.

אנהייב היינט און מארגען 12.30 בייטאג.

ישיבת „תורת משה“

ע"ש רבנו ה"ק אדמו"ר זצ"ל מאלווארוש יע"א

פאר קינדער, וואס לערנען אין פאוושעכנע שולען מעלדעט, אז ס'ווערען אנגענומען קינדער פון יעדער עלטער צו לערנען אלע למודי-קודש

עברי, חומש, ר"שי, תנ"ך, משניות, גמרא

תותפות, העברעאיש און יודיש.

נייע תלמידים ווערען איינגעשריבען טעגליך פון 8 פריה ביז 8 אוו.

בעמ.: קלענערע קינדער ווערן אהיימגעפיהרט.

פעפער גאס 21, פראנט 1. שטאק.

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט און ווענע-רישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער = שוואכע וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ.

פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען.

אלע ארט גארדינען

ווי אויך פארשידענע קאפע און טיש-דעקען, בעקומט מען אמביליגסטען און צו קאנקורענץ-פרייזען, נאר אין דער לאנגיעהריגער פירמע

L. Elbaum

26 NOWOMIEJSKA 26

פראנט 1-טער שטאק.

קומט און איבערצייגט אייך!

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט, זונטאג פון 11–2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזן

ברוך-קראנקע!!!

Dyr. J.Rapaport

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעדער דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיר בעוואוסטע פראפעסארען.

ברוך-ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפערליכסטע און פערעלטערטסטע לייזדענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. הייל-באנדאזשען פאר ציריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אונדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען געגען ארפפאלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די היילבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מאטעריע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקריזמונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינד-זוכט, ליטונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שטערצליכע פלאטפוס לויט גיפס-מאדעל.

אכטונג! **אכטונג!** אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע! ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסא-כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

דעם בעריהמטען ספעציאליסט-ארטאפעד ה' דיר. י. ראפאפארט, אין לאדז, וואלטשאנסקא 10, דריק איך היערמיט אויס מיין הערצליכען דאנק און ערקלער עפענטליך, דאס זיין מיר צוגעפאסטער ארטאפעד. הייל-באנדאזש האט מיר ווירקליך אהן אפעראציע מיין פערעלטערטען זעהר ליי-דענדען ברוך וואונדערבאר געהאלפען איבער אלע מיינע ערווארטונגען. איך בלייב איהם דערפאר אייביג דאנקבאר, און עמפפעהל היערמיט אלע ברוך-ליידענדע. וושעשען 1934. א. זאיאנץ, לאדז, נאוואמיעסקא 4.

דאס אנאליטיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריום פון מעדיצין. אנאליזען

„היגיענא“

גדאנסקא 31a, טעל. 192-64

נעמט אן אלערארט אנאליזן צו לעטשניצע פרייזן. אויפ'ן ארט א פיזיקאליש-טעראפישער קאבינעט.

Dr. med.

J. Szreiber

כירורג

צוריקגעקעהרט

9 Narutowicza 9

tel. 122-95.

נעמט אן פון 2 ביז 3 און פון 7 ביז 8[30] אוונט.

Dr. J. POLAKOW

ספעצ. פאר קינדער-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Piotrkowska 109, tel. 139-75.

נעהמט אן פון 3–5 נאכמ. און פון 5–6 נאכמיטאג אין דער לעטשניצע אויף גייער'ס מארק.

DR.

Szymon Grinberg

(ארדינירט זומער אין ווישניאווא-גורא)

צוריקגעקעהרט

פילסודסקיעגא 55, טעל. 168-58.

נעמט אן פון 3—5.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9 – 1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Lek. dentysta

St. Gelberg

זאוואדזקא 14, טעל. 108-33

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 10–2 און פון 4–7 אוו.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

Dr. med. G.GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען-קראנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Traugutta 12, tel. 175-10.

נעהמט אן פון 11–1 און פון 7–8 אוו.

א פעהיגער סוחר

(א פליט פון דייטשלאנד), בעקאנט מיט די וויכטיגסטע אייראפע-אישע מערק, א פעהיגער פערקויפער און ארגאניזאטאר, בעזיצט אייניגע שפראכען, זוכט א האנדעלס-פאסטען אדער פערטרעטונג. אפערטען אונטער „נצוויסטנהאפט“ אין דער אדמינ. פון דער צייטונג.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1[30]—2[30] מיטאג און פון 7—9 אווענד.

זונטאג פון 10—1 בטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אוירען, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוויי-קאפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא-טארישעס פון 11–2 און פון 5–8 אוונט.

Dr. med.

W. LUBRANIECKI

צוריקגעקעהרט

אלעע 1. מאי (פאסאוש-שולץ) 21

טעלעפאן 108-65.

נעהמט אן פון 4 ביז 6 נאכמיטאג.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנאנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פרייע פאסטענס

ס'ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער טישלער-געזעלען צו ווייסע ארביים. — Dzięciarski, Piotrkowska 16.

ס'ווערט געברויכט א קוואליפיצירטע פערקויפערין אין א פוטער-געוועלב. M. Pachčiarek, 11 Listopada 10.

ס'ווערט געזוכט א נייהערין צו א אוניאן-אבערלאק, וואס זאל אויך קאנען האנד-נייען ביי סוויטערס. מעלדען זיך פיעטריקאווער 79, וו. 52. 4147

א לערן-יונגעל מיט א מיידעל צו אפטייק-שאכטלען און באמבאניערעס ווערט פון זאפארט געזוכט ביי לערמאן, פאמארסקא 53.

אונטערמאשינער, אונטערפרעסער און האנד-נייהערינס צו דאמען-מאגאזין קע-נען זיך מעלדען פון זאפארט גדאנסקא 6, לויפער. 4151

עס ווערט געזוכט א מאשין-נייהערין צו גארדינען Wytwórnia Firanek Łódź, Piotrkowska 21

עס ווערט געזוכט א קוואליפיצירטע פערקויפערין פאר מענטעל, ר. מארגאליס פיעטריקאווער 92. 4090

נויטיג ארבייטער צו פינגער צו געשיפטע הענטשקעס אויך א לערן-מיידעל צו א סוויטער-נייערין באלד געצאהלט בושעזשינער 32, וו. 25, גאלדקראנץ.

ראקאלען

א דיפלאמירטער פריזער מיט א קאנצעסיע וויל איבערנעהמען א פריזיער-אנשטאלט אדער ווערען א שותף. אפערטען אין אדמיניסטראציע אונטער „פריזיער“.

א פאבריקס-לאקאל אויף זייף אין א וואוינונג ווערט געזוכט. די אדרעס איבערצוגעבען אין אדמינ.

צו פערקויפען א לאנגיעהריגע פריזיר-אנשטאלט אויף א גוטען פונקט. צו ערפאהרען זשעראמסקיעגא-גאס 16 פאנסקא. 4150

פערשידענעס

Zaginiony został kwit kau=cyjny z Elektrowni Łódzkiej za Nr. 6315926/2450 na imię Gel-barta, Kopernika 19. 4138

די בעסטע און געשמאקהאפטיגע מיטאגען צו גאנץ ביליגע פרייזען קענט איהר נאר בעקומען אין דעם בעוואוסטען היגיענישען רעסטאראן ביי הערמאן לע-ווינסקי, פילסודסקיעגא 39 טעל. 169,94.

Artystyczna Cerownia przyj-muje do cerowania wszelkiego rodzaju uszkodzeń materjałów Ceny przystępne. Brandes, Piotr-kowska 69, m. 9.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער ווייט'... שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . 60— 4
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . 18— . . . . .
איבער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגן—20 גר. א מ/מ (אין דער ווייט' שפאלטען) קלענערע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס העכערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און פאר מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.